

DE GILDETROM

39e jaargang afl. 3
Najaar 1992

*Aspirant-gildebroeder Bart de
Laat van het Sint-Sebastiaan en Sint-Barbara-
gilde Moergestel richt gespannen en doelbevestigd.
Gildedag Hilvarenbeek 24 mei 1992.*

foto: J. van Bakel, Eindhoven

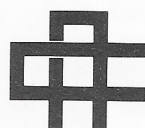
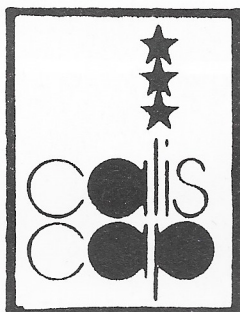

**GEACHTE GILDEBROEDERS
EN GILDEZUSTERS**

*Voor het leveren van, of
deskundig advies over uw*

GILDEHOEDEN OF GILDEVEREN:

Calis-Modes
De Elders 8
5087 AK Diessen
Tel.: 04254 - 1773

Nol Coopmans Edelsmid

ATELIER VOOR HET LATEN ONTWERPEN EN
VERVAARDIGEN VAN AL UW EXCLUSIEF
HANDVERVAARDIGD GILDEZILVER

GRAVEREN - DRIJVEN - CISELEREN - GIETEN

5632 PG Eindhoven, Kruburg 1a, Tel.: 040 - 418586

PIET SPANJERS
Goud- en Zilversmid

Heuvel 34, 5492 AD Sint-Oedenrode
Telefoon 04138-73126 Fax 04138-75099

kiek
fotostudio

SPECIALISTEN IN
HET MAKEN VAN
GROEPSFOTO'S

Linge 29 - 5032 EV Tilburg
013 - 68 10 53

GILDEZILVER

ATELIER NOUD PETERS

Breestraat 47, St. Anthonis Tel. 08858 - 3366

Blinkt uit in vakmanschap

De grootste
sortering

**GEWEREN &
MUNITIE**

vindt u bij
AVEMO vh
A. v.d. Ven-Mommers

Korvelseweg 80 - 82
5025 JJ Tilburg
Tel. 013 - 431905

DE GILDETROM

Driemaandelijks tijdschrift
Over de Noordbrabantse schuttersgilden
uitgave van de Stichting "De Gildetrom"

Hoofredacteurs

Drs. W.H.Th. Knippenberg
Socrateslaan 115
5216 CT 's-Hertogenbosch
tel. 073-133993

J.M. Oomen
Kogelsmolt 6
5632 PV Eindhoven
tel. 040-422869

Redacteurs

Eur. Gem. Hist. Schutt.
M.E.M. v.d. Voort
Valklaan 6
5613 EC Eindhoven
tel. 040-438521

Maasland
J.G.M. Goudsmits
Spreeuwenburgerweg 14
5061 PH Oisterwijk
tel. 04242-17353

Noorbr. Federatie

R. Haase
Wapendragerstraat 40
5641 GT Eindhoven
tel. 040-811527

Kempenland

J.A.M. Govers
Beverlaan 11
5581 EE Waalre
tel. 04904-13842

Kwartier van Oirschot

J.A. Abrahams
Vrijthof 9
5081 CA Hilvarenbeek
tel. 04255-2384

Land van Cuijk

H. Christiaans
Koperwiekstraat 8
5451 XN Mill
tel. 08859-53439

Peelland

P.J.G. Verheyen
Dilmanshof 63
5712 XL Someren
tel. 04937-93618

Baronie en Markiezaat

A.G. Boot
Korte Brugstraat 28
4871 XS Etten-Leur
tel. 01608-13270

Administratie

L.G.J. Huijbers
Dr. de la Courtstraat 71
5421 JG Gemert
tel. 04923-61855

Betalingen

Rabobank Gemert
rek.no.: 13.45.08.874
Stichting De Gildetrom
Girorekening van deze
bank: 839132

Voorwaarden

Abonnementsprijs 1993: collectief abonnement
f 12,50; Particulier abonnement f 17,50
Aanmaningskosten f 5,-
Abonnement dient bij vooruitbetaling te worden
voldaan. Het wordt geacht te worden voortgezet,
tenzij opzegging voor 1 november geschiedt.
Abonnementen kunnen elk moment ingaan.
De redactie houdt zich het recht voor teksten
naar beste weten en in ieders belang te redigeren.

Sluitingsdatum inzenden kopij afl. 4

27 oktober 1992

Medewerkers aan dit nummer:

(buiten de redactie) F. Vriens, Th. v.d. Loo,
W. Hendriks, F. Grinwis, E. Vos, A. van Rompuy,
H. Carolus, J. Marinus, A. Heesakkers, J. Kuypers,
J. v.d. Broek, A. v. Zutphen, R. de Kort-Slegers,
A. Boon, G. Krekel, A. de Kock, Th. Verschuieren.

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd
en/of openbaar gemaakt op welke wijze dan ook
zonder voorafgaande schriftelijke toestemming
van de stichting "De Gildetrom".

Zetwerk en druk: Drukkerij Bek, Veghel.

TER INLEIDING

De Liempdse huisarts en hoofdmann van het plaatselijke Sint-Antoniusgilde lucht zijn hart over de voorgenomen herindeling van de Noordbrabantse gemeenten. Hij houdt een pleidooi voor het behoud van het plattelands ritme, voor de variatie in woon- en leefmilieu en het daarmee samenhangend welbevinden. Hebben onze gilden daarbij een taak?

Het beeld van Europa 1992 dringt op. Grenzen verdwijnen, fusies verschijnen. Een versterking van het lokale bestuur wordt gezocht in herindeling. Veel klein moet groter, alsof groter identiek is aan doelmatiger, slagvaardiger, daadkrachtiger, meer kunde en kennis. Is dit de enige weg die juist is? Ik weet het niet. Kennis is niet gelijk aan wijsheid. Wat ik wel ervaar is, dat in een groot verband het monster van onverschilligheid en isolement op de loer ligt, waardoor aan de vlam van een stuk menselijke energie geknaagd wordt. Met als gevolg een verminderde persoonlijke inzet, de hoeksteen van onze economie, de drager van onze welvaart. In een evenwichtige samenleving zijn verschillen gewenst, zelfs noodzakelijk. Daarom misschien een rare vraag aan diegenen, die mede beslissen over het al dan niet zelfstandig laten voortbestaan van een dorp. Zou het niet hoogst wenselijk zijn, omwille van het evenwicht, omwille van het verschil, dat er binnen een omschreven regio kleine Brabantse dorpen blijven bestaan, zowel structureel als functioneel? Dorpen met een eigen cultuur-historische waarde, met een eigen structuur, niet lijkend op dorpse stadswijken, met een sterke autochtone bevolking en met een eigen bestuur. Een kerkgebouw zonder geestelijke leiding verschaalt. Ook een dorpsgemeenschap zonder eigen bestuur krijgt minder prikkels en loopt de kans op verschraling, waardoor een stuk Brabantse volkscultuur verloren gaat. Een aspect van deze cultuur is het gildewezen. In de historie van vele Brabantse dorpen ligt het bestaan van een of meerdere gilden diep verankerd. Vele activiteiten op religieus, cultureel, sociaal-maatschappelijk en andere terreinen zijn geboren in de schoot van meerdere Brabantse gilden. Een schuttende schoot, die vaak gediend kon in een dorpse sfeer. Uit zo'n dorpse sfeer is enkele jaren geleden het gilde van St. Antonius abt Liempde ontwaakt. Ondanks het gegeven, dat ik als gildebroeder nauwelijks heb mogen ruiken aan de bloem van het gildewezen, viel mij op dat de sfeer tijdens gildefeesten in een zelfstandig dorp anders is dan op plaatsen, waar dat niet het geval is. Na zo'n gildefeest bevroop mij soms het gevoel dat het gildewezen gediend is met een zeker dorpsseigene. Een dorpsseigene dat, me dunkt, voor een groot deel bepaald wordt door zijn bevolking en zijn eigen bestuur. Het eigen bestuur van vele dorpen in Brabant dreigt te gaan verdwijnen. Welnu, zou het in de nabije toekomst niet zo kunnen zijn, dat naast het mogelijke gemis van een priester het tot op heden geschilderde herindelingsplan een bedreiging vormt voor een bloeiend Brabants gildewezen? Vele gilden zijn, zoals ik al zei, nauw verbonden met de dorpscultuur. In de jaren na de tweede wereldoorlog zijn meerdere dorpen door een explosieve bebouwing en een te sterke externe bevolkingsaanwas minder dorps geworden.

Zou het niet goed zijn om dorpen, die kwalitatief hun dorpskarakter behouden hebben, om die te laten zoals ze zijn. Het zouden wel eens parels kunnen worden. Lichtende parels, die in een grenzeloos Europa hun kleinschalig steentje bijdragen aan een uitdagend kleurrijk Brabant, aan een Brabant met een bloeiend gildewezen.

R. van Laere

Enkele mededelingen

De Gildetrom wordt uitgegeven door de gelijknamige stichting. Tot nog toe zijn de voorzitters van de kringen en de federatie daar bestuursleden van. Binnenkort worden de statuten gewijzigd. De bestuurssamenstelling en de -werkzaamheden zullen daardoor veranderen. Er wordt gewerkt aan een redactiestatuut en aan afspraken betreffende stijl en redactie van het tijdschrift. De verzendkosten naar het buitenland zijn hoger. Buitenlandse abonnees moeten met een hogere abonnementsprijs rekening houden. In België zal een bankrekening worden geopend om extra kosten te voorkomen. Dit najaar zullen sommige gilden apart benaderd worden. Werving van abonnees is daarbij het doel. Want: elke rechtgeaarde gildebroeder is (of wordt) abonnee op De Gildetrom.

ROOD EN BLAUW WORDEN NOOIT PAARS

Een bijzondere relatie in Aarle-Rixtel

"Hij is wel gruwelijk krom." "Da's dan nog een geluk voor jullie. Hij komt nu al zo'n eind boven dat rooie ding van jullie uit. Stel je voor dat die van ons nog recht was ook." Vorig jaar plantte het "blauwe" Onze Lieve Vrouwegilde in Aarle-Rixtel een nieuwe schutsboom op het Heuvelplein. Dat leverde zo ongeveer het aangehaalde commentaar van een "rode" gildebroeder van Sint Margaretha op. Gevolgd, zoals dat hoort, door de niet mis te verstane repliek van de collega van "blauw". Tot zover is het nog herkenbaar voor veel mensen uit gemeenschappen, die gezegend zijn met twee gilden. Bots, wederbots. Dat het Onze Lieve Vrouwegilde zijn schutsboom kreeg mede dankzij de inspanningen van een lid van zuster-gilde Sint Margaretha, is minder vanzelfsprekend. Evenzeer als dat pakweg "Margriet" vorig jaar, ter voorbereiding op haar vrije gildefeest, royaal gebruik mocht maken van de ervaring die de blauwe schut eerder in een draaiboek van haar eigen gildedag had vastgelegd.

Ik heb ooit op een Oostbrabants terras gezeten, waar toevallig een gildebroeder van een van beide plaatselijke gilden voorbijkwam. Op het moment dat de man mij groette, kwam in de verte een lid van de andere kleur aangebietst. Ik was er vrij zeker van dat de fietser ook langs ons terras zou moeten komen. Toen hij zo dichtbij was, dat hij ons kon herkennen, draaide hij plotseling een steegje in, waar hij beslist niets te zoeken had. En hoeveel vrijerijen hebben geen schipbreuk geleden op de klippen van het kleurverschil van de vaders, die tevens gildebroeder waren. Nou ja, broeders...

Aarle-Rixtel is het bewijs, dat het ook anders kan. In 1979 bestond het dorp 800 jaar. Er werd een klinkend gildefeest gehouden, waar nu nog vol lof over gesproken wordt. Beide schutten tekenden voor de organisatie. Dat wel. Sint Margaretha heeft een aantal jaren wat minder hard getrokken aan het vendelen. De vendelleider van Onze Lieve Vrouw, een ervaren A-klasser, was vele avonden in de weer om een enthousiaste, maar totaal onervaren ploeg van de "rooien" het vendelen bij te brengen. Dat wel. En met succes. Dat bewijzen de uitslagen op menige gildedag tot op heden toe. En zoals gezegd, toen Onze Lieve Vrouw om een schutsboom verlegen zat, was het een broeder van Sint Margaretha, die de oplossing leverde. Dat wel. Toch geeft het begin van dit verhaal al aan, dat rood en blauw elkaar graag eens mogen uittesten op kleurbestendigheid. Ikzelf, kreeg, als blauwe gildebroeder, op mijn huwelijksdag van de rode koning een enorme bos rode rozen. Met een korenbloem in het midden. Dat wel. Mijn vader zaliger werd 31 jaar geleden voor de eerste keer koning van Onze Lieve Vrouw. Voordat het avond was had een batterij slachthaantjes het loodje gelegd om de hongerige thuisbrengers te spijzen. Tijdens de vendelgroet stond de kersverse koning te gloriëren voor onze boerderij. Die was versierd met de met bloedrode kammen getooide koppen van het enkele uren eerder ontslapen pluimvee. Dat wel.

Voor en tijdens het al genoemde gildefeest van Margaretha, vorig jaar, droegen vele leden van Onze Lieve Vrouw een steentje bij. Met paperassen, het egaliseren van het terrein, het versieren van de tent. Maar als er een rode paal versierd kon worden met een blauw lintje, dan gebeurde dat natuurlijk prompt. Dat wel. Op de druk bezochte receptie brachten de blauwen een uitbundig gezongen feestlied ten gehore. Over de heerlijkheden van rode wijn bijvoorbeeld. Want wat is de druif waarvan dat spul gemaakt wordt? Juist, een blauwe. Dat wel. En wat kregen wij ten geschenke van onze rode tegenstanders tijdens ons eerder gehouden gildefeest? Een werkelijk prachtig zilveren herinneringsschild met een in vurig rood erop aangebrachte heilige Margaretha. Dat wel.

*Hoe harmonieus rood en blauw samen kunnen gaan.
Keizer Jan van Dooren van de blauwe schut
(op de voorgrond) bewoont samen met zijn "rode" broer
Harrie de aloude boerderij Huize Ter Smissen.*

Ach, de voorbeelden zijn uit te breiden tot een schier eindeloze rij. Waarmee niet gezegd wil zijn, dat er nooit iets mis gaat. Wij zijn ook maar mensen, al hebben we het niet te onderschatten voordeel, dat we blauwe mensen zijn. (Voor alle duidelijkheid: Sint Margaretha houdt er een soortgelijke opvatting op na, alleen de kleur is anders).

De blauwen hebben wel eens in een in alcohol gedrenkte vlag van overmoed de schutsboom van de rode broeders ontvreemd, die met de nodige tamtam van hoogwaardigheidsbekleders en persfotografen onthuld zou gaan worden. Omdat deze euveldaad niet bij de gilde-overheid bekend was, vertrokken we diezelfde morgen in alle vroegte doodgemoedereerd naar een lang weekend in de Kreis Osterode, toen nog tegen de Oostduitse grens aan. Dat had veel trubbel, (niet ten onrechte) boosheid en kostbare telefoontjes richting Duitsland ten gevolge, voordat de nieuwe aanwinst vele uren later dan voorzien haar bestemming vond.

We vonden ook wel eens onze blauwe schietboom ontworteld op kermisochtend, waarop een schietwedstrijd onze kas zou moeten spekken. Juist: niet de storm (die er niet was) had toegeslagen, maar een rood na-sluitingstijd-eskader (dat er wel was). Maar dat waren gelukkig zeldzame (zij het betreurenswaardige) uitzonderingen. Die lieten zich met een degelijk gesprek en een verzoeningsborreltje uit de wereld werken. Over het algemeen gaan rood en blauw harmonieus

samen. Overigens zonder dat dit snel tot een paarse schut zal leiden. Integendeel, de aanwezigheid van twee bloeiende gilden in een betrekkelijk klein dorp is de beste garantie, dat ze allebei tot in lengte van jaren zullen blijven floreren. Het is zeker niet zo dat een "fusie" een twee keer zo groot, nog veel beter gilde met zich mee zou brengen. Juist de gezonde concurrentie zorgt ervoor dat beide schutten alert blijven en niet in gezapigheid ten onder gaan.

Een rode broeder zal nooit zijn mond afvegen met een blauw servetje: "Moeten mijn tanden soms uitvallen?" En een lid van de blauwe schut lust wel een frikandel, maar dan zonder tomatenketchup: "Je wilt me zeker in het ziekenhuis hebben?" Dat hoort er zo bij. Maar als het echt zover is, dan wordt die mond afgeveegd, en dan smaakt die ketchup best. Zo hoort het ook.

De kastelein van café 't Heuveltje en diens echtgenote zijn respectievelijk lid van de rode en van de blauwe schut. In hun café hangt een opmerkelijke foto. Daarop zijn twee gildebroeders te zien. Inderdaad van het soort dat nooit zijn mond afpoetst aan een blauw servetje en nooit een frikandel met ketchup eet. De gildebroeders staan erg kort bijeen in wat kennelijk een urinoir is op het schietterrein van de rode schut. De blauwe gildebroeder heeft een hoge hoed van een rode medebroeder op. De Margaretha-collega is getooid met de hemelsblauwe "streuf" van Onze Lieve Vrouw. Ze zijn kennelijk in een opgewekte conversatie gewikkeld. Iets in de sfeer van: "Zal ik eens op jouw schoenen p....?" "Zo goed kunde jij nie mikken." En dat is nou precies de mentaliteit waarmee rood en blauw het al zo lang met elkaar uitgehouden hebben. En nog zullen houden. ■

H. v.d. Heuvel

GILDEVAANDELS EN HOOFDDEKSELS

Advies ten aanzien van de gebruiken

Na herhaald en kritisch overleg met de federatie-studiecommissie en na discussie in de Algemene Vergadering heeft het federatiebestuur in haar vergadering van 16 maart 1992 het fiat gegeven voor publikatie van navolgend advies over vaandels en hoofddekseksels. Met nadruk zij gesteld dat dit advies uitsluitend is bedoeld als leidraad voor gilde- en kringoverheden, die hiermee naar wordt gehoopt tot een goede interpretatie in eigen gilde en kring kunnen komen. Het federatiebestuur is de commissie studie, archief en tentoonstelling uitermate erkentelijk voor deze waardevolle bijdrage.

UITGANGSPUNTEN

We willen hier eerst een paar algemene uitgangspunten formuleren, welke ons kunnen helpen bij de bepaling van een advies over de praktijk vooral ten aanzien van het hanteren van het vaandel en de standaard en als afgeleide daarvan eventueel de vendels en het omgaan met een hoofddekseksel. We zijn in dit advies iets verder gegaan dan ons gevraagd is.

We ontkwamen er namelijk niet aan om ook meer in het algemeen aanbevelingen te doen over gedrag en houding van de gildebroeders bij optreden naar buiten. Laten we daarom beginnen met het meest fundamentele.

Iemands houding is de lichamelijke uitdrukking van een innerlijke beleving. Ook zonder attributen of speciale kleding kan een mens louter door de wijze waarop hij zich gedraagt gevoelens tot uitdrukking brengen, waardoor het voor een ander duidelijk wordt wat hij op dat moment ervaart. Met name kan hij daardoor laten blijken of hij zich bewust is van de aard van de situatie waarin hij verkeert of de gebeurtenis waarbij hij tegenwoordig is. Door een bepaalde houding aan te nemen toont hij zijn reactie op zijn omgeving. Wij spreken van een waardige of nog neutraler van een gepaste houding, wanneer naar onze mening iemands gedragingen overeenkomen met de aard van de situatie, zoals die door de meerderheid van de aanwezigen ervaren wordt. Er is evenwicht tussen het gedrag van het individu en de beleving van de groep. Laten we echter niet vergeten, dat mensen ook kunnen veinzen. Iemand kan aanvoelen welke houding er van hem of haar verwacht wordt, en daarop inspelen. Dan is die houding meer een tegemoetkoming aan de beleving van de anderen en niet zozeer de uitdrukking van de eigen innerlijke overtuiging. Dit moet echter toch positief gewaardeerd worden of kan zelfs van iemand worden verwacht als uitdrukking van respect voor zijn medemensen. zo gezien is die houding dan toch weer echt en eerlijk.

Gildebroeders zijn vrije burgers, die zich weliswaar in het verleden hebben verbonden tot het verdedigen van de gemeenschap tegen inbreuken op de (rechts)orde, maar die daartoe zelfstandig en uit vrije wil hebben besloten. Ze hebben hun taak in de eerste plaats als een recht ervaren, niet zozeer als een plicht of dienst t.o.v. enig gezag. De praktijk was overigens wel, dat men zich niet kon onttrekken aan de goedkeuring van het plaatselijke gezag. In feite werd een contract gesloten in het besef dat men elkaar nodig had om de plaatselijke samenleving en de eigen rechten te verdedigen ten opzichte van diegene die daar, zonder ertoe het recht te hebben, inbreuk op maakte. Het wilde dus niet zeggen, dat men geen hoger gezag erkende, integendeel, maar dat gezag moest wel legitiem zijn en er moest geen misbruik van worden gemaakt om de rechten van de burger aan te tasten. De gilden zijn de uitdrukking geweest van de groeiende zelfbewustheid van de bevolking van de Nederlanden in de zich veranderende maatschappelijke en politieke verhoudingen in de late middeleeuwen. Kenmerkend voor deze verhouding tussen gezagdragers en onderdanen zijn de overeenkomsten die de laatste hertogen van Brabant met de vertegenwoordigers van de drie standen sloten bij hun aantreden ("Blijde Incomste"). Op plaatselijk niveau vinden we aanduidingen voor deze zelfde gedachte vaak in de oudste "kaarten" van de schutsgilden. De aantasting van deze principes was juist een van de voornaamste redenen van onze opstand tegen Koning Philips II.

Veel van onze huidige militaire gebruiken zijn pas daarna ontstaan, in de tijd van de gevreesde en gehate huurlegers. Daar dienden discipline en uniformiteit de orde te handhaven waar die van nature niet aanwezig was. Strikte uniformregels, "kadaver"-discipline, militaire groet als teken van onderworpenheid aan de meerdere, exercities enz. stammen allemaal uit die tijd. De plaatselijke "schutterijen" hebben die gebruiken hier en daar en dan meestal niet eerder dan in de negentiende eeuw overgenomen. De invloed van voorbeelden uit de Pruisische en Oostenrijkse militaire traditie is onmiskenbaar, en waar dat zo gegroeid is, zoals bijvoorbeeld in het zo lang staatkundig met die naties verbonden Limburg, moet dat zeker niet zomaar verdwijnen. Voor de Brabantse Gilden is het echter in het algemeen wezensvreemd. Gelijke kleding, eigen kleuren, bepaalde eigen insignes en symbolen, speciale gebruiken bij het naar buiten treden kunnen wel door de gilden gebezigd worden, maar dan louter als middel tot

benadrukking van de eigen identiteit en ter ondersteuning van het zelfbewustzijn. Vanuit die fundamentele houding, die eerbied voor een hogere macht niet uitsluit, kunnen afspraken gemaakt worden over de vormen en momenten van eerbetoon, zowel dóór als áán de gilden.

Het vaandel is de representant van het gilde. Het handelt zelf en er wordt mee gehandeld als ware het 't gilde zelf. Het moet van ver herkend kunnen worden, wat consequenties heeft zowel voor de vormgeving als voor de wijze van meedragen. Het dient ook door de eigen gildebroeders met respect behandeld te worden. Het vaandel eert, als het gilde moet eren; het wordt geëerd, als het gilde moet worden geëerd; het onderwerpt zich, als het gilde denkt zich te moeten onderwerpen; het rouwt, als het gilde rouwt. Het vaandel toont door de wijze waarop het wordt gehanteerd alle gevoelens die het gilde als collectief van de gezamenlijke gildebroeders heeft. Het vaandel mag echter niet huichelen!

De standaard was van oorsprong niet louter het symbool van het gilde zelf. Het was het teken van degene, aan wie een zekere (rechts)macht ontleend werd, of die het gilde in een door hem verleende 'kaart' had erkend als groepering, die in zijn naam mocht optreden. Dat waren op het platteland van Brabant de plaatselijke heren of de vertegenwoordigers van de landsheer, de Hertog. De standaard vertoonde en vertoont nog vaak de kentekenen (wapen) van die plaatselijke gezagdrager. Gezien tegen deze achtergrond zouden eigenlijk alleen oorspronkelijke schutsgilden, welke een taak in de handhaving van de (rechts)orde hebben gehad, over een standaard kunnen beschikken. Voor kerkelijke broederschappen, die pas in recente tijd de wapens zijn gaan hanteren is zo bezien de standaard dus wezensvreemd. Het gebruik van een standaard is daar echter soms al weer zo'n dierbare traditie geworden, dat terugkeer naar een historisch juistere situatie niet meer zo zinvol lijkt.

Het zwaaiwendel is een afgeleide van het vaandel, waarmee een spel wordt gespeeld, dat zijn eigen regels kent. In sommige gevallen kan het echter bij eerbetoon in de plaats van het veel moeilijker hanteerbare of te kostbaar geachte vaandel treden. Dat moet echter als hoge uitzondering gezien worden. Soms volgt het de bewegingen van het vaandel, bijvoorbeeld in een optocht en versterkt zo het effect. Vendels hebben op zichzelf echter in het algemeen geen andere status, dan het zijn van instrument om op speelse en kunstige wijze menselijke gevoelens tot uitdrukking te brengen.

Een hoofddeksel kan heel veel functies hebben. Het dient ter bescherming tegen temperatuur, neerslag of kwetsuren (hoed, helm). Het is soms een teken van rechtsmacht zowel geestelijke als wereldlijke (tiara, mijter, kroon, baret van rechter of hoogleraar). Het kan ook gewoon een onderscheidsteken zijn voor de eigen identiteit, waarop men trots is. Het afzetten van een hoofddeksel kan dus zeer goed een symbolische daad zijn. Men doet dat uit nederigheid, als men wil tonen kwetsbaar te willen of te durven zijn; als men afziet van zijn exclusieve rechten of status.

Uitgaande van deze gedachten kunnen met respect voor binnen deze principes passende plaatselijke gebruiken de aanbevelingen geformuleerd worden.

54 AANBEVELINGEN

Houding en gedrag

Richtlijnen voor een correcte houding in het algemeen dienen hier eigenlijk niet gegeven te hoeven worden. We moeten uitgaan van de veronderstelling, dat wat hierboven is gezegd over de diepere betekenis van het begrip houding door elk beschaafd mens, dus zeker ook door gildebroeders moet worden verstaan. ■

(Wordt vervolgd)

SINT-JORISGILDE ZEVENBERGEN 450 JAAR OUD

Op 21 juni 1991 vierde het Sint-Jorisgilde Zevenbergen in eigen kring, dat het de achtenswaardige leeftijd van 450 jaar had bereikt. Bij die gelegenheid hield streekarchivaris Jacobs van Nassau-Brabant een korte inleiding over de geschiedenis van dit gilde.

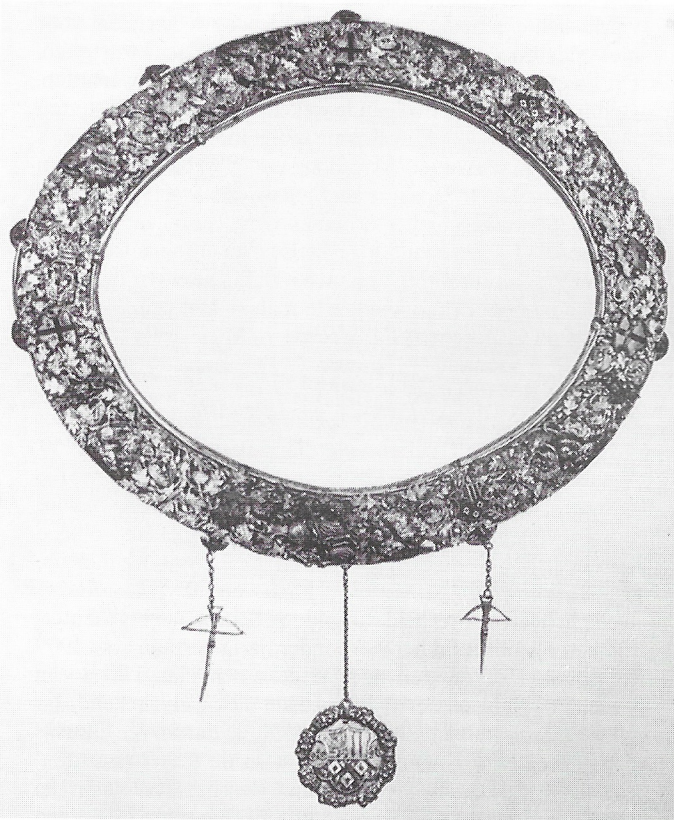
Gilden in Zevenbergen

Momenteel bestaat er nog slechts één gilde in Zevenbergen. Voor zover wij konden nagaan zijn er in de loop der tijden de volgende gilden geweest.⁽¹⁾ In de oudst aanwezige rekening van ontvangsten en uitgaven van de stad Zevenbergen, 24 juni 1542 - 24 juni 1543, worden het Ons Vrouwengilde, het H. Kruisgilde, St.-Aechtengilde en het nu nog bestaande St.-Jorisgilde vermeld.⁽²⁾ Bij akte van 12 augustus 1608 verleende de heer van Zevenbergen Charles van Arenberg de gildekaart aan het St.-Sebastiaangilde, "een broederschap van de edele handboog". Er hebben ook vier ambachtsgilden bestaan, die op initiatief of met steun van het stadsbestuur werden opgericht. In 1659 werd het Bakkersgilde opgericht, dat minstens tot 1793 bestaan heeft. Een schippersgilde moet al in 1670 bestaan hebben. Het schoenmakersgilde van St. Christijn werd in 1717 opgericht. De voerlieden en de kleermakers stelden in respectievelijk 1731 en 1737 hun gilden in. Deze gilden werden, zoals overal elders, in de Franse tijd radicaal verboden.

Sint-Jorisgilde

Op 21 juni 1541 gaf Cornelis van Bergen, heer van Zevenbergen, tijdens zijn verblijf aldaar aan "de eerbare en vrome dekens, gildebroeders en gewone schutters van de voetboog van onze stad Zevenbergen" de zogenaamde gildekaart, een reglement waaraan het gilde zijn bestaansrecht ontleende en nog ontleent. Omdat de vorige streekarchivaris A. Delahaye in een van zijn publikaties uitvoerig de geschiedenis van het gilde heeft beschreven,⁽³⁾ behandel ik hier slechts enkele opmerkelijke zaken, die wat meer licht kunnen werpen op het verleden van het gilde en misschien een aanzet kunnen geven tot een vernieuwde aandacht voor de toekomst van deze eeuwenoude instelling. De naam Sint-Jorisgilde komt in de gildekaart niet voor. Toch zijn we er zeker van dat het gilde een Jorisgilde is. Het was gewoonte gilden die met de voetboog (kruisboog) schoten onder het patronaat van St.-Joris te stellen. Bovendien komen in het reglement enkele verwijzingen naar St.-Joris voor: op Sint-Jorisdag (23 april) moet de verkiezing van de hoofdman en drie dekens plaats vinden; wekelijks op woensdag wordt er een mis gelezen op het Sint-Jorisaltaar, die het gilde betaalt. De naam als zodanig wordt voor het eerst vermeld in de oudst aanwezige stadsrekening van Zevenbergen, die loopt van 24 juni 1542 tot 24 juni 1543.⁽⁴⁾ Daarin staat als een uitgavenpost opgevoerd een betaling van twaalf gulden door het stadsbestuur aan de dekens van het Sint-Jorisgilde "wegens salaris over het afgelopen jaar". De datum van verlening van de gildekaart op 21 juni 1541 wordt in het algemeen beschouwd als de oprichtingsdatum van het gilde. Het gilde bestond echter eerder. Uit de burgemeestersrekening wegens de accijnzen op de wijnen en bieren, lopende van 24 juni 1539 tot kerstmis 1540,⁽⁵⁾ blijkt dat het stadsbestuur aan de "schutters van de kruisboog" achttien stuivers heeft betaald wegens hun eerste vergadering, die op Sint-Jorisdag 1540 werd gehouden in de herberg van een zekere Reynkens. In het nieuwe reglement van 1829 is er overigens sprake van, dat het gilde opgehouden had te bestaan en dat er een nieuw Jorisgilde was opgericht. De vraag of het huidige gilde inderdaad 450 jaar bestaat kan

dan ook door de kritische lezer terecht worden gesteld. Waarschijnlijk moeten we de gildekaart van 1541 opvatten als een formele bevestiging van het dan reeds actieve gilde. De steun van de heer van Zevenbergen blijkt niet alleen uit zijn goedkeuring, die hij gaf aan het gilde, maar ook uit de subsidie die hij aan het slot van de gildekaart toezegde: "in overweging genomen, dat het gilde nu pas begint en nog geen renten en inkomsten heeft geven wij voor de instandhouding van dit gilde jaarlijks ... 18 Brabantse guldens."⁽⁶⁾ Op 18 mei 1542 werd dit bedrag voor de eerste keer uitbetaald; voor de laatste maal in 1738 door Maaikemeu, Maria Louise van Hessen-Kassel, weduwe van Johan Willem Friso, die toen vrouwe van Zevenbergen was.

*Ringkraag van het Sint-Jorisgilde Zevenbergen, geschenk van Cornelis van Zevenbergen (1546)
Particuliere Collectie Parijs.*

Wanneer gilden publiekelijk optreden "met vliegend vaandel en slaande trom" is het een lust voor het oog om de kleurige vandenels te zien wapperen en de bonte stoet van gildebroeders en -zusters in optocht te zien optrekken. De kleding dient gebaseerd te zijn op historische gegevens. De leden van het Sint-Jorisgilde, dat geen uniform kent, zouden overeenkomstig de bepalingen van het reglement van 1541 zich kunnen kleden met een tabberd of mantel, waarbij op elke mouw een of meer zilveren strepen zijn aangebracht. De kleur van de mantel wordt in het reglement niet voorgeschreven. Gedacht zou kunnen worden aan de kleuren rood en zilver (wit), die vaak gebruikt worden als symbool voor St. Joris. Een vaandel (in 1565 is een nieuw zijden vaandel aangeschaft) zou eveneens samengesteld kunnen worden op basis van deze kleuren, wellicht gecombineerd met een afbeelding van de patroonheilige. Het St.-Jorisgilde heeft vrijwel vanaf het ontstaan een sterke binding met en invloed op het stadsbestuur gehad. Het werd geraadpleegd over zaken met betrekking tot de openbare orde, financiën en onderwijs. In de loop van de zeventiende eeuw benoemde het gilde brandmeesters, kerk-, wees- en H.Geestmeesters. Zelfs maakte het voordrachten op voor de benoeming (door de heer van Zevenbergen) van nieuwe schepenen. De invloed van het gilde werd daardoor steeds sterker. Op 7 mei 1657 werd het gilde

voor de eerste maal als vroedschap aangeduid,⁽⁷⁾ waarmee de reeds lang bestaande invloed op het politieke leven in de stad werd bevestigd. Vanaf het ontstaan van het gilde had het vanzelfsprekend een katholieke signatuur. De komst van de reformatie, die in Zevenbergen in 1610 haar beslag kreeg door de benoeming van een predikant en de vorming van een kerkeraad, had ook invloed op het gilde, zeker ook veroorzaakt door zijn status als vroedschap. Op 23 april 1731, wanneer men bij elkaar is vanwege Sint-Jorisdag, werd besloten dat alleen hij "die professie heeft gedaen van de gereformeerde religie en dienvolgend een litmaet der gemeynte is" zitting kan hebben in de vroedschap.⁽⁸⁾ Tot op de dag van vandaag houdt het gilde vast aan dit besluit dat alleen lidmaten van de Nederlands Hervormde kerk lid kunnen worden. Om lid te kunnen worden moet men bovendien in Zevenbergen geboren en woonachtig zijn. Met deze beperkende bepalingen is het niet zo verwonderlijk dat het gilde thans slechts dertien leden telt.

Een belangrijk archiefstuk

Het gilde bezit een kostbaar archiefstuk, het zogenaamde Houten Boeck. Het is een register, dat in 1561 aangelegd is en bijgehouden tot 1763, en bevat besluiten, die door het gilde en de vroedschap in die periode zijn genomen, en overzichten van leden. In het verleden zijn er discussies geweest over de eigendom van het archiefstuk.⁽⁹⁾ Tot voor kort berustte het bij een van de leden thuis, maar is nu in bewaring gegeven bij het Streekarchief Nassau-Brabant. Het 450-jarig bestaan van het gilde werd aangegrepen om dit kostbare bezit ook voor de toekomst te behouden. Het register, dat flink gehavend was, werd op vakkundige wijze gerestaureerd door het restauratie-atelier van het gemeentearchief van Helmond. Bij de viering van het jubileum overhandigde de streekarchivaris het gerestaureerde boek aan de deken van het gilde, die het daarna weer aan de zorgen van het Streekarchief toevertrouwde.

Een kenschets van het gilde

Het Sint-Jorisgilde is ontstaan als schuttersgilde, dat al spoedig betrokken werd bij bestuurlijke aangelegenheden in de stad. In de loop van de zeventiende eeuw werd het gilde officieel erkend als vroedschap en was het een belangrijk advies orgaan voor het stadsbestuur. In en na de Franse tijd is de functie van vroedschap geheel verdwenen en is het gilde een stil bestaan gaan leiden. De activiteiten bestonden voornamelijk uit het houden van teeravonden, schietwedstrijden en het begeleiden van overleden gildebroeders naar hun laatste rustplaats. Het is jammer te moeten constateren, dat op de overzichtskaarten van 1825, 1932 en 1982⁽¹⁰⁾ het gilde alleen op de kaart van 1825 voorkomt, niet op die van 1932 en 1982. Kennelijk wist men van het bestaan niet af. Het gilde functioneert ook nu nog in stilte als vriendenkring, zuinig zijnde op de eeuwenlange traditie van het toelaten van nieuwe leden: geboren Zevenbergenaar van het mannelijk geslacht, die lidmaat moet zijn van de Nederlands hervormde kerk. Hierin ligt zijn zwakte, tegelijkertijd zijn uniciteit. Voorzover mij bekend is, is er geen gilde in Noord-Brabant dat deze voorwaarden kent. De gildebroeders zelf hechten grote waarde aan deze traditie, wel beseffend hun kwetsbaarheid wat de aanwas van nieuwe leden betreft. ■

R.C.M. Jacobs

1. Kortweg A., De Zevenbergse gilden, Het Sebastiaangilde; in: Oud Nieuws nr. 29, jrg. 9 (1989) nr. 2, p. 4-19 en nr. 33, jrg. 11 (1991) nr. 1, p. 14-23.
2. Streekarchief Nassau-Brabant, Oud Archief van de gemeente Zevenbergen (OAZ) inv.nr. 962.
3. Delahaye A., Het St.-Jorisgilde of de vroedschap van Zevenbergen, Zundert, 1973.
4. OAZ inv. nr. 962.
5. OAZ inv. nr. 1888.
6. Delahaye 1973, p. 9.
7. OAZ inv. nr. 426, fo. 42.
8. OAZ inv. nr. 426, fo. 98.
9. Delahaye 1973, p. 51-55.
10. Iven W. e.a., Schuttersgilden in Noord-Brabant, p. 126-127.

UITNODIGINGEN GILDEN ANDERE FEDERATIES

De Noordbrabantse gilden nodigen vaak op hun gildefeesten gilden van andere federaties uit; dat is verheugend. Het is echter zeer wenselijk dat het bestuur van de federatie, waaronder het gastgilde ressorteert op de hoogte wordt gebracht van de uitnodiging. Het kan voorkomen (is voorgekomen), dat dit federatiebestuur bezwaren heeft, tegen de uitnodiging. Dus, om problemen te ondervangen: advies vragen voordat u gilden uit andere federaties uitnodigt.

MGR. H. ERNST ONTVANGT ZILVEREN MEDAILLON

Op zondag 28 juni heeft Mgr. H. Ernst, bisschop van Breda, uit handen van de voorzitter van de Noordbrabantse Federatie van Schuttersgilden, de heer E. Bouwdijk Bastiaanse het zilveren medaillon van de federatie ontvangen. Deze federatie-onderscheiding werd uitgereikt, omdat Mgr. Ernst zijn bisschopsambt gaat neerleggen na het bereiken van de leeftijd van 75 jaar. De bisschop werd geroemd om zijn vele verdiensten voor kerk en samenleving. Vele malen werd een beroep op hem gedaan. Vele malen mochten gilden hem begroeten als voorganger bij een plechtige gildemis. De kerk in Sprundel, waar de plechtigheid plaats vond, werd zeer druk bezocht. Tijdens de H. Mis was Mgr. Ernst de hoofd-celebrant. Fanfare, kerkkoor en vele uitgedoste gildebroeders uit de Kring Baronie en Markiezaat en uit België waren present. Het was een feestelijke, sfeervolle viering. Na de mis werd de eed van trouw aan het kerkelijk gezag gebracht, met daarna een vendeldemonstratie. Moge Mgr. Ernst nog lang genieten van zijn verdiende rust. Dat hij nog lang moge leven in goede gezondheid. Dat wensen we hem van ganser harte.

LANDJUWEEL 1993

Op initiatief van het Sint-Hubertusgilde zal, als blijvende herinnering aan het Landjuweel 1993, een bos worden aangeplant. De gemeente Etten-Leur heeft een lokatie voor dit gildebos aangereikt. Alle deelnemende gilden zullen opgeroepen worden tot het kopen van een boom. Een nobel streven dat zeker ons milieu ten goede zal komen. In het bos zal te zijner tijd een Hubertuskapel gebouwd worden. Het gilde hoopt dat iedereen aan dit bijzondere idee rondom het Landjuweel mee werkt. Voor de kosten hoeft niemand het te laten. Een boom zal tussen de f 35,- en f 60,- gaan kosten. Op het Landjuweel, zondag 17 juni 1993, zullen naar alle waarschijnlijkheid de eerste resultaten bekend gemaakt kunnen worden. Over het Landjuweel 1993 volgende Gildetrommen meer.

STAATSSECRETARIS GABOR VOL BEGRIP

Op 10 maart heeft een gesprek plaatsgevonden van vertegenwoordigers van de besturen van de Noordbrabantse, Limburgse en Gelderse schuttersgildenfederaties met staatssecretaris Gabor van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij inzake de problemen rond het gewoerschieten. De staatssecretaris heeft begrip voor de situatie. Hij was de gesprekspartners zeer terwille, maar kon niets toezeggen. Daar deze problematiek relatie heeft met milieuzaken, stelde hij voor om een gesprek te arrangeren met minister Alders van Milieuzaken. Hieraan wordt gewerkt. Door de drukke agenda van de minister is er echter geen uitzicht op een snel vervolgesprek. Het federatiebestuur vraagt problemen uit de kringen aan het federatiebestuur te melden, zodat het op de hoogte blijft. Geadviseerd wordt conflicten op dit terrein onderling zo goed mogelijk te regelen en te proberen tot overeenstemming te komen.

REGLEMENT STANDAARDRIJDEN

Het goedgekeurde reglement is uitgegeven. De kringen is gevraagd bijeenkomsten voor de ruiters te organiseren. ■

NIEUWS UIT DE KRINGEN

Kwartier van Oirschot

Kruisboogwedstrijden voor "lekebroeders"

Het Oirschotse Sint-Jorisgilde organiseerde in juni voor de vijfde achtereenvolgende keer kruisboogwedstrijden voor niet-gildebroeders. In 1988 werd gestart met zes kwartetten. Dit jaar is deelgenomen door vierentwintig kwartetten. Gedurende vijf opeenvolgende weken schieten de kwartetten hun pijlen. Individuele deelname is niet mogelijk. In schema's is vastgelegd met welke kruisboog en op welke schutsboom een kwartet schiet. De samenstelling van de kwartetten is zeer uiteenlopend. Verenigingen nemen deel, café's, families, en diverse andere groepen. Belangstelling en enthousiasme zijn enorm. De organisatoren overwegen zelfs de wedstrijden uit te breiden en nog aantrekkelijker te maken. Het prijzenpakket bestaat uit geldprijzen en trofeeën.

De petemoei

Gilde St. Sebastiaan Oirschot, petemoei van harmonie Arti et Amicitiae, vierde het vierhonderdjarig bestaan reeds in 1909. Het moet een uitbundig feest geweest zijn. Iets vieren hoeft je natuurlijk niet exact op de dag of het jaar zelf. Hoe dikwijls worden verjaardagen niet gevierd in een vorig of een volgend weekend. In het gildewezen is een jaar nog minder dan een dag bij het jarig zijn. Een guld telt immers met eeuwen. Wellicht heeft de overheid van gilde St. Sebastiaan het toentertijd beter geoordeeld het vierhonderdjarig bestaan al in 1909 te vieren. Het zal gunstiger uitgekomen zijn. Dit is een veronderstelling en weten doen we het niet. Wel is bekend, dat gilde St. Sebastiaan ouder is dan 1531, de datum die dikwijls gehanteerd wordt. Voorzeker, want in de Caert (statuten) van 1531 van St. Sebastiaan staat dat het "vermaakt en vernieuwd" is, hetgeen er op duidt dat het gilde inderdaad voor 1531 al bestond. Hoe lang daarvoor is onbekend; 1909 is dus een aanname. Ge ziet dat in het gilde St. Sebastiaan rek zit. De archivaris van harmonie Arti et Amicitiae verzocht om uitleg, omdat op het nieuw vaandel 1531 als oprichtingsdatum staat. Eigenlijk gebruikte de geachte archivaris het woord "gildevlag", maar ja, als niet gildebroeder kan hij niet weten dat in de guld slechts gesproken wordt van "vaan" of "vaandel". Het woord vlag past niet in de woordenschat van de guld. Het is maar dat ge het weet.

Onweer teistert kringdag Oirschot

De door het Oirschotse Sint-Jorisgilde op 12 juli georganiseerde Kringgildedag viel door een enorm onweer gedeeltelijk in het water. Twee jaar lang had de Stichting Gildemaniëfestatie Oirschot aan de voorbereiding van het gildefeest gewerkt. De medewerking van velen was verzekerd en vaststond, dat op een enorme belangstelling gerekend kon worden. Op vrijdagavond 10 juli werd begonnen met een receptie in de feesttent. Daarna zorgden elf gezelschappen en artiesten belangeloos voor een gevarieerd en avondvullend programma. De verwachtingen waren hoog gespannen, ook al omdat het gilde sinds 1939 geen groot gildisch evenement meer had georganiseerd. Bij het ontwaken op zondagmorgen waren de voortekenen slecht: regen, maar het klare gelukkig snel op en de zon kwam door. Na een prachtige gildemis in de Oirschotse kerk, de erewijn op het gemeentehuis en de koffietafel in het gildehuis, was het nog steeds droog en af en toe zonnig. Juist op het moment dat de gilden zich opgesteld

hadden voor de optocht en klaar stonden voor vertrek, barstte een hevig onweer los. Iedereen zocht een droog heenkomen. Na het onweer volgde tot overmaat van ramp een langdurige regenbui. Tussen de buien door werd een ingekorte optocht gehouden. De massale opmars kwam helemaal te vervallen en de eed van trouw werd in de stromende regen afgewerkt. Gelukkig werd het echter in de loop van de middag droog en ging de zon schijnen. Velen hadden toen het feestterrein al verlaten. Het overgrote deel van de wedstrijden kon, soms met enige improvisatie, alsnog worden afgewerkt. Een aantal andere werd in de loop van de week gehouden. De aanpak van de organisatie genoot alom waardering. Het programmaboekje zag er zeer verzorgd uit. Aan de uitvoering van het eigentijdse prijzenilver was veel aandacht geschonken. Voor de kleintjes was er een luchtkasteel en er was voor het publiek een aantrekkelijk programma samengesteld.

Gedeelte van de tentoonstelling.

Aan de tentoonstelling was veel aandacht geschonken. Naast de gebruikelijke attributen van de deelnemende gilden, had St. Joris een sfeervolle tentoonstelling van haar eigen attributen ingericht. Daarnaast had zij aandacht geschonken aan het buurtschap, waar zij is opgericht en haar Oirschotse zuster gilden in de gelegenheid gesteld bijzondere attributen ten toon te stellen. Gildebreders en -zusters, die de tentoonstelling begeleidden, werden aangenaam verrast toen een van de bezoekers, al snel bleek een kenner bij uitstek, finaal door zijn dak ging, bij het zien van een vlechtwerksjerp. Een sjerp die jaren geleden aan het Streekarchief Noord-Kempenland in bruikleen was gegeven en waarvan het bestaan nog maar nauwelijks binnen het gilde bekend was. Dat de sjerp een waardevol historisch bezit vormt, had zich waarschijnlijk nog nooit iemand gerealiseerd. Ondanks het slechte weer mag in menig opzicht toch van een geslaagde viering van het vierhonderdvijftig-jarig bestaan teruggezien worden.

Grandioos geslaagd

Onder gunstige omstandigheden werd op 23 en 24 mei het vijfentwintigste liefdadigheidsfeest gevierd. Door de Kring "Het Kwartier van Oirschot" waren met de vier Hilvarenbeekse gilden: Sint Joris, Sint Sebastiaan, Sint Catharina en Onze Lieve Vrouw Broederschap de nodige voorzieningen getroffen. Er namen 57 gilden aan dit feest deel. Aan tweehonderd verstandelijk gehandicapten werd op zaterdag 23 mei een mooi programma aangeboden, terwijl op zondag 24 mei de gilden hun grote feest vierden. Na alle kosten kon op 29 juni nog een bedrag worden uitgekeerd van f 26.000,-. Omdat dit een jubileumfeest was, hebben de organisatoren meerdere instellingen bij de verdeling van de opbrengst betrokken. Genoemd bedrag werd verdeeld onder de volgende instellingen: vijf ouderverenigingen V.O.G.G. (Tilburg, Oirschot, Oisterwijk, De Kempen en Veldhoven), Drumbands

van Huize Pius Oord en Hooge Veer Tilburg, Mrg. Zwijsen Stichting, Astma Fonds, Liliane Fonds, Kinderkankerbestrijding en de commissie kleine projecten Ridders H. Graf. Kringvoorzitter J. Mes en burgemeester Mr. W. Ligthoet brachten grote dank aan allen die aan dit feest hebben meegewerkt en zo de medemens hebben gediend.

Onder toezichhoudend oog van kringvoorzitter J. Mes (r) reikt burgemeester Mr. W. Ligthoet (m) de gelden uit aan de ontspanningsleider van Huize Pius-Oord, de heer Peeters.

Kempenland

Vaandel geheel Geldropse aangelegenheid

In het najaar van 1989 hield het Sint-Jorisgilde Zesgehuchten een loterij ten bate van een nieuw vaandel. In augustus 1990 kon het ontwerp van Geldropenaar Wim Pasman aanvaard worden. Daarin staan vier rechthoekige vlakken om St. Joris.

Nieuwe vaandel St. Joris Zesgehuchten.

Die is op een wit vlak geborduurd, dat begrensd wordt door smalle stroken. De kleuren geel en blauw verwijzen naar de wapens van Zesgehuchten en Geldrop. De vier opeenvolgende vlakken samen vormen het kleurenspectrum: blauw, groen, geel en rood. De wapens van Zesgehuchten en Kempenland completeren het geheel. De naden zijn zwart. Het lettertype is ook door Pasman ontworpen en afgeleid van een bestaand lettertype dat men op koningsschilden ziet. De letters zijn in goudkleur geborduurd. In het maken van een passende letter is veel tijd gaan zitten. Het resultaat is er echter naar. De broek is gemaakt van gekleurde stroken, die afgewisseld worden met witte banen. Het lijkt of het vaandel met lussen aan de stok zit. Wim Pasman is van oorsprong ontwerper voor de confectie-industrie. Hij heeft alle kunde in huis, nodig voor het maken van een vaandel. Het is gemaakt door mevrouw G. Roelofs-van Laarhoven uit Geldrop. Zij had, in overleg met de commissie en de ontwerper, een sturende stem bij de kleurkeuze, gezien haar ervaring met kleurstellingen in vaandels. Voor de letters heeft ze proefstukken gemaakt, om tot een passend geheel te komen. De namen van ontwerper en maker zijn in het vaandel verwerkt. En op zondag 26 april heeft het gilde het vaandel in gebruik genomen. Men is er trots op: symbool voor een gilde met oude tradities, maar met een eigentijdse, moderne uitstraling.

Gilde St. Lucia heeft nieuwe uniformen

Het Steenselse gilde telde in de jaren vijftig en begin jaren zestig minder dan tien leden. Het was op sterven na dood. In 1965 werd het gilde nieuw leven ingeblazen. Vanaf 1967 werd weer deelgenomen aan gildedagen. Tamboers, bazuinblazers en vendeliers waren toen in nieuwe kleren gestoken. Na vijftientwintig jaar waren deze voor veel gildebroeders te klein geworden en waren er ook diverse pakken behoorlijk versleten. Daarom werd in 1990 een uniformfonds gevormd. Verschillende gildeleden gaven een eerste aanzet tot dit fonds. In 1991 werd voor het eerst een jaarmarkt georganiseerd. Het gemeentelijk welzijnsfonds was bereid een subsidie van f 550,- te verstrekken.

Muzikanten en vendeliers in het nieuwe.

Hiermee was de basis gelegd voor het bestellen van nieuwe uniformen. De kleermaker heeft voor de muzikanten en vendeliers een fraai uniform ontworpen. De vendeliers kunnen zich weer volop bewegen in hun nieuwe pakken. Het gilde is terecht trots op deze aanwinst.

Bijzondere Ommeganck 1992 Soerendonk

Het Sint-Jansgilde viert het patroonsfeest ieder jaar met de kermis. Traditioneel heeft het gilde tijdens die dagen het een en ander te vieren.

Vogelschieten: Op zaterdagmiddag 27 juni vond het jaarlijkse vogelschieten plaats. De strijd om de vogel duurde tot het 214e schot, dat gelost werd door gildebroeder Broer Ras. Aan het begin van deze schietmiddag werd het wapen onthuld, dat nog steeds ontbrak op de oude gevelsteen die sedert enkele jaren op het schietterrein staat. De heer H. Duisters uit

Maarheeze heeft het nieuwe loden gemeentewapen vervaardigd. Tevens werd op deze middag het logo voor het gildefeest van 1994 gepresenteerd. Gildebroeder J. v. Gennip heeft dit logo, dat een ontwerp is van H. Aarts, prachtig geschilderd op poster-formaat. Na afloop van deze schietmiddag werd naar oud gebruik bij het gildehuis de kermis "ingetroemd".

Vier nieuwe gildebroeders worden overvondeld.

Ommeganck: Op kermisdinsdag 30 juni werd de bekende traditionele "Ommeganck" gehouden. Na het afhaken van de koning en het bijwonen van een gildemis, brachten de gildebroeders een verndel hulde aan het kerkelijk gezag, pastoor J. Bakker. Verder werden deze dag twee gildebroeders gehuldigd die 25 jaar lid zijn van het gilde: Giel Ras en Toon Groenen. Beiden werden onderscheiden met de zilveren draagspeld van het Sint-Jansgilde. Daarna trok het gilde naar de Sint-Jansboom op de Heuvel waar M. Meeuwissen, J. Mulder, J.W. de Jong en M. Antens als nieuwe leden werden ingewijd. Het gilde begaf zich vervolgens naar "Cranendonck" voor de vendelhulde aan het wereldlijk gezag.

De Koning doet naam eer aan

De weergoden waren het Sint-Joris en Barbaragilde in Maarheeze op de twintigste juni goed gezind. Regende het 's morgens nog dat het goot, om tien uur scheen een vriendelijk zonnetje. Dat kwam niet ongelegen. Vanuit het gildehuis vertrok een bijna voltallig gilde voor het afhaken van koning Loek Chatrou. Bij zijn huis werd hij nog eenmaal omhangen met het koningszilver. Voor het laatst? De tijd zou het leren. Na de gildemis, opgedragen door pastor Spooren, ging het terug naar het gildehuis voor een eenvoudige broodmaaltijd. Tot kwart over twee werd er verwoed gekaart, een borreltje gedronken en men besprak zijn kansen voor het eventueel naar beneden halen van de vogel. Nadat het gilde traditiegetrouw driemaal om de schutsboom getrokken was, werd het koningszilver hieraan opgehangen en door vijftientwintig leden werd er geloot om de schietvolgorde. Burgemeester Mevrouw de Jong-Craijé en pastor Spooren losten de openingsschoten. Er was veel publieke belangstelling. De vogel was gemaakt door voorzitter B. Mulder. Een vakman op dit gebied. Na urenlang zoeken in de bossen en ontelbare knoesten te hebben vast gehad, had hij een passende knoest gevonden. Na een dagenlange bewerking bij hem thuis had hij er een vogel van gemaakt, die er zijn mocht. En het was me er eentje! Nadat kop en vleugels er afgeschoten waren, begon het eigenlijke sloopwerk. Hij werd gesloopt en hoe! Met ieder schot kwam zijn einde naderbij. Hij had geen kans dit te overleven. Dat was trouwens ook niet de bedoeling. De spanning liep op. Wie zou de gelukkige worden? Er werden gissingen gedaan "Nog veertig schoten", "O, nee hooguit nog tien", "Nee, gij komt niet meer aan de beurt". Toen kwam het 279ste, fatale schot. Jan de Koning deed zijn naam eer aan. Hij schoot zich koning voor de komende drie jaar. Na de gelukwensen werd afgemarcheerd, terug naar het gildehuis, waar het feest tot in de kleine uurtjes werd voortgezet.

De guld in het nieuw

Met gepaste trots presenteerde het Sint-Catharinagilde Valkenswaard tijdens de kringdag te Heeze nieuwe kostuums voor tamboers en vendeliers en nieuwe vendels. Een groep dames binnen het gilde had het initiatief voor het kostuumontwerp genomen. Zij vervaardigden ze ook; van muts tot schoengesp. Dat heeft geresulteerd in een harmonieus geheel. Voor het vendelontwerp tekende Leo van der Sangen. Hij ontwierp in 1987 het nieuwe beeldmerk van het gilde en vervaardigde vervolgens het daarvan afgeleide houten, gesneden blazoen. Het ontwerp van de zeer opvallende vendels werd uitgevoerd door mevrouw J. Willigers uit Liessel. Voor alle betrokkenen was het verheugend, dat op de kringdag een eerste prijs behaald kon worden. Een mooiere beloning was nauwelijks denkbaar.

Eigen gildehuis en terrein

Het Sint-Jorisgilde Vlokhoven kreeg drie jaar geleden van de gemeente Eindhoven de gelegenheid 1700 m² grond te huren. Het was een braakliggende wei vol distels en brandnetels, anderhalve meter hoog. Het terrein werd vlak gemaakt en er werd begonnen met de bouw van een gildehuis. Er kwamen afrastering en schutsbomen, voor luchtbuks en kruisboog. Materiaal werd door gildebroeders aangedragen uit renovaties en voor nieuw materiaal konden lage prijzen bedongen worden. Nu, drie jaar later, is het karwei geklaard. Voor de officiële opening (5 juli) werd een H. Mis opgedragen in de O.L. Vrouw van Lourdeskerk op Vlokhoven. Daarna werd een korte rondgang gehouden met assistentie van het Sint-Catharinagilde Woensel. Na de gebruikelijke toespraken werd als openingsdaad een houten naambord met St. Joris en de draak onthuld door kringvoorzitter H. Luiten en wethouder J. Veen. Het bord is vervaardigd door F. Sanders, gildebroeder van Sint-Annagilde Nederwetten. Pastor W. Kalb (ere-deken) zegende het gildehuis in. Het officiële gedeelte werd afgesloten door een vendelgroet door het Sint-Catharinagilde Woensel, waarna er gelegenheid tot gezellig samenzijn en schieten was.

Inzegening door pastor W. kalb.

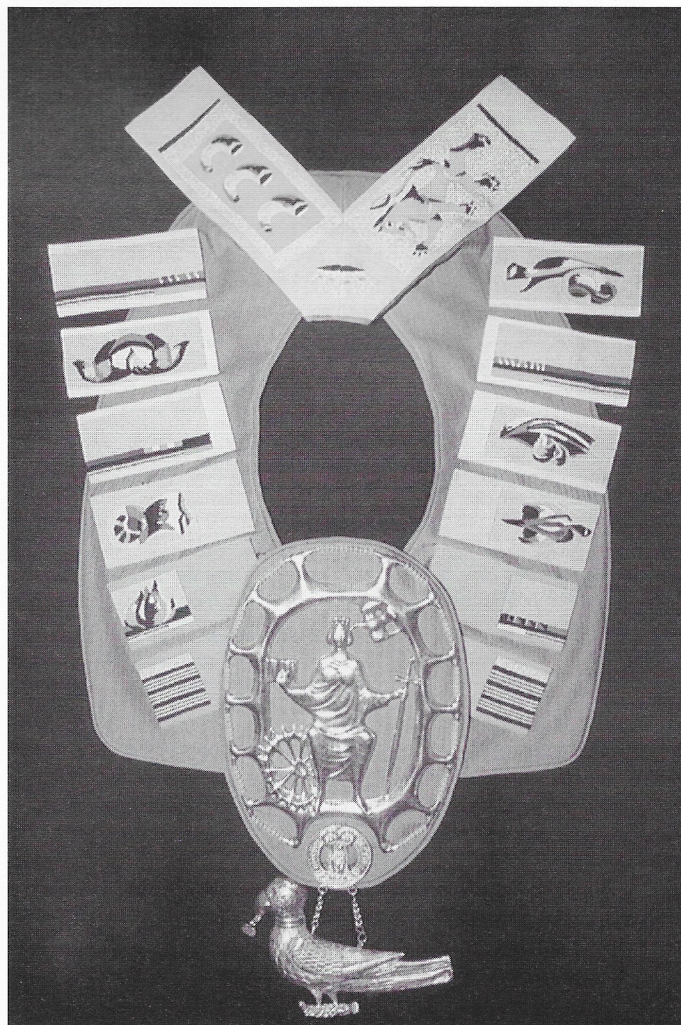
Gildetentoonstelling over heden en verleden

In 1993 hoopt het Budelse Sint-Jorisgilde het 40-jarig jubileum van de herleving in 1953 te kunnen vieren. Het gilde is echter veel ouder. Zo bestaat er al een aantekening over Budelse boogschutters van 10 december 1463 (Rijksarchief Den Bosch). Waarschijnlijk wordt daarmee het Sint-Jorisgilde bedoeld. Ook zijn twee koningsschilden uit 1617 en 1627/1640 bewaard gebleven (Museum voor Geschiedenis en Kunst Brussel). Het gilde houdt het vizier op de toekomst gericht. Dat blijkt uit de presentatie naar de Budelse gemeenschap. In samenwerking met de Vereniging Schepenhuis en de Heemkundige Kring Budel en Cranendonk kwam een tentoonstelling over het gilde tot stand. Op zondag 26 april is deze tentoonstelling, ondanks het slechte weer, onder grote belangstelling, geopend door kringvoorzitter H. Luiten, in tegenwoordigheid van burgemeester de Jong-Craijé en genodigden. Het lag in de bedoeling de bezoekers kennis te laten maken met kruisboogschieten en vendelen. Helaas was Pluvius spelbreker. Wel kon nog tussen en buien door een vendelgroet aan de gasten gebracht worden. Een waardige

start voor de activiteiten in het kader van het 40-jarig jubileum.

Nieuwe koningshaam voor die scut van Endhoven

In 1767 beschikte het Sint-Catharinagilde Eindhoven over niet minder dan 83 koningsschilden. In gedeelten zijn die per gewicht verkocht (1786, 1792, 1816). Uit de opbrengst van de laatste verkoop (110 gulden) liet men een nieuw verguld zilveren patroonsteken maken. Ook werd er een schouderdraagkleed of haam voor het gilde gemaakt, waarop dat grote patroonsteken werd bevestigd, met daaronder het medaillon (circa 1510) en de koningsvogel (circa 1530). Sindsdien werden geen koningsschilden meer geschonken, totdat deze traditie bij de herleving in 1954 werd hervat. De eerste koningshaam was een brede schouderband overlopend in een ovaal, gemaakt van donkerrood fluweel en in gebruik van 1816 tot 1961. Men vond mevrouw H. Brom-Fischer in 1961 bereid een nieuwe haam te ontwerpen en uit te voeren. De verwerking van kostbare materialen gaf deze haam een prachtig aanzien, maar werd daardoor kwetsbaar. Toen deze slijtage begon te vertonen werd in 1987 besloten tot aanschaf van een nieuwe haam.

Koningshaam Sint-Catharinagilde Eindhoven.

Daartoe werd een commissie benoemd van drie gildebroeders, die op zoek gingen naar een kunstenares die ontwerp en uitvoering zelf kon doen. Dat bleek niet eenvoudig. Arbeidsintensieve kunstambachten ondervinden een geweldige terugslag ondermeer door het wegvallen van kerkelijke opdrachten en de hoge lonen. Aanwas van jongeren is er nauwelijks. De commissie kwam echter in contact met weefkunstenares Christel Bergmann te Grave. Zij maakte in nauw overleg met schilderes Annelies van Dooren een ontwerp voor de nieuwe haam, gebruik makend van de

symbolen van St. Catharina: kroon, zwaard, rad, open boek, vlam, palm en wondsneede en de wapens van Eindhoven en Kempenland. De eigentijdse vorm en de toe te passen kleuren spraken het gilde zo aan, dat op 9 februari 1991 de opdracht verleend werd. Christel Bergmann heeft zich, door de volledige vrijheid die ze haar creativiteit kon geven, goed kunnen vinden in haar eigen creatie. Die kwam tot stand alsof het voor haar zelf was. Op palmzondag (12 april) heeft de gildeheer de haam officieel overgedragen in de gildekamer het Stads-paviljoen te Eindhoven.

Peelland

Unieke cadeaus voor gilde St. Margaretha

Eigenlijk zou het gilde Sint Margaretha Aarle-Rixtel de teerdag op 20 juli moeten vieren. De laatste jaren gebeurt dat echter een maand eerder, omdat velen op de eigenlijke patroonsdag op vakantie zijn. Om praktische redenen wordt afgeweken van de traditie. Dit jaar viel de teerdag op 20 juni. Op de vroege zaterdagmorgen is het nog heerlijk stil in het dorp, als de gildebroeders in vol ornaat zich verzamelen in hun gildehuis. Er zijn ook een paar gildebroeders van het Onze Lieve Vrouwegilde aanwezig. Het is een goede gewoonte, dat over en weer op elkanders teerdag een delegatie van het zuster-gilde aanwezig is. Achter het roodversierde altaar, in de sfeervolle kapel van Onze Lieve Vrouw in 't Zand, staat pastoor Tilman de gildebroeders op te wachten in zijn rode kazuifel. Ook de burgemeester is aanwezig. Het is dit jaar een bijzondere teerdag, omdat drie van de actiefste gildebroeders het feit herdenken, dat zij vijftientig jaar geleden lid zijn geworden van de Rooi Schut. Na de mis worden zij in het gildehuis door hoofdman Henk de Jong gehuldigd en bedankt voor het vele dat zij voor het gilde doen en hebben gedaan.

Jubilarissen v.l.n.r.: A. Swinkels, M. Wich, G. v. Ganzenwinkel.

Gerard van Ganzenwinkel, zijn vader is reeds gildebroeder vanaf 1958, heeft jaren de jeugdige vendeliers de fijne kneepjes van het vendelen bijgebracht. Hij was ook zelf actief als vendelier en als jurylid. Zijn betrokkenheid bij het gilde strekt tot voorbeeld voor velen. Deze betrokkenheid bracht hij weer tot uiting door het aanbieden van een uniek en kostbaar beeld. Het is een zilveren, gesmeed Sint-Margarethabeeld; vervaardigd door zilversmid Jan Andriessen. Op de draagstok zijn tussen de wit-rode wenteldraaien schildjes bevestigd, die aangeven in welke disciplines deze gildebroeder actief is binnen het gilde.

Anton Swinkels heeft ook ruimschoots zijn sporen verdiend. In 1983 werd hij koning. Zijn titelverdediging lukte in 1986 niet. Hij maakt nu wel voor de tweede keer deel uit van de overheid. Hij houdt nauwgezet de archieven bij en dient voor velen als vraagbaak aangaande historische feiten van

het gildewezen en in het bijzonder van het eigen gilde. Zijn verbondenheid bracht hij tot uitdrukking door het aanbieden van een draagschild met daarop afgebeeld de symbolen, die duidelijk maken hoezeer hij betrokken is bij het wel en wee van Aarle-Rixtel. Een schild met een lang verhaal. Martien Wich, gildevaandrig, heeft een voorbeeld aan de legendarische Jan Wich, jarenlang hoofdman. Zijn oom en buurman zorgde ervoor dat Martien op twintigjarige leeftijd bij het gilde kwam. Als verwoed verzamelaar heeft hij inmiddels een klein museum opgebouwd vol attributen en documentatie. Steeds wanneer het gilde uitrukt is hij als vaandrig aanwezig. Het is zijn eer te na als iemand anders de gildevaan draagt. Zijn naam, en functie zal bewaard blijven, door het mooie draagschild dat hij schonk. Het krijgt geen plaats in zijn privé-museum, maar wordt toegevoegd aan de rijke gildecollectie.

Alle drie kregen door de hoofdman de zilveren draagspeld van Sint Margaretha opgespeld, waarna een druk bezochte receptie volgde. De dag werd voortgezet met een koffietafel in de gildetuin en het schieten om de wisselbokaal, die gewonnen werd door Harrie van Ganzenwinkel. De teerdag werd 's avonds besloten met een barbecue, waarbij tussendoor vele gildebroeders en -zusters het podium betraden, om de aanwezigen te verpozen.

Kringdag bij Sint-Hubertusgilde

Onder prachtige weersomstandigheden en met de belangstelling van duizenden, hebben de gilden van Peelland op 16 en 17 mei hun jaarlijkse Kringgildedag gehouden in Liessel. Voor het organiserende gilde betekende het tevens de viering van het 620-jarig bestaan. Voor het gilde zelf vormde zaterdagavond het hoogtepunt, omdat de koningin het gilde een koninklijke ere-penning toekende. Toon van Someren kreeg voor zijn verdiensten de zilveren medaille van de huisorde van Oranje-Nassau uitgereikt. De feesten werden zaterdagavond geopend met een vendelgroet van St. Hubertus aan de robijnen jubilaris Toon van Someren. Daarna kreeg het gilde een groet van de drie andere Deurnese gilden en het Sint-Jorisgilde uit Asten. Na de openingswoorden en het uitreiken van de zilveren penning door burgemeester Smeets en de openingswoorden van kringvoorzitter Ferd van Thiel, volgde een drukke receptie.

Uitreiking van de koninklijke ere-penning.

De heer en mevrouw van Bussel, van het gildehuis, schonken aan het gilde een zilveren schild. Daarna volgde een gezellige feestavond.

De zondag werd geopend met de gildemis in de prachtig opgesierde parochiekerk. Na de koffietafel werd de erewijn aangeboden en ontving het gilde een herinneringsschild uit handen van de burgemeester. Een fleurige optocht trok 's middags onder grote belangstelling door Liessel. Na massale opmars, de welkomstwoorden, eed van trouw en het onderscheiden van Wim Boetskens, werd de afmars en het slangen-defilé gehouden. Al met al een geslaagde kringdag.

Kermisaanzeggen in Helmond

Op vrijdagavond voor Helmondkermis, 10 juli, werd de kermis aangezegd door de plaatselijke gilden: Colveniersgilde, Sint-Catharinagilde, gilde van St. Antonius Abt uit Mierlo-Hout en het Sint-Anthoniusgilde uit Stiphout. Zij gaven acte de présence om in broederlijke saamhorigheid hun medewerking bij het aanzeggen van dit volksfeest te verlenen. Van het Speelhuis, waarin het Sint-Catharinagilde sinds 1979 haar eigen gildekamer heeft, vertrok de gildestoet richting kasteel-raadhuis. Op deze uitgelezen zomerse koopavond trokken de gilden veel aandacht. Op het kasteelplein werd door stadskoning, gildebroeder v. d. Westerloo van het Sint-Anthoniusgilde uit Stiphout, de kermis aangezegd. Aansluitend werd een vendelgroet gebracht. Waarnemend burgemeester, wethouder mevrouw Drs. Dankers, nam dit eerbetoen in ontvangst. Na enige korte toespraken en een drankje op het kasteelbinnenplein, vertrok de stoet van gildebroeders, -zusters, gemeentebestuur, kermisexploitanten en belangstellenden, voorafgegaan door de koningen en waarnemend burgemeester richting markt. Een aantal nieuwe kermisattracties werd speciaal voor deze gelegenheid in werking gesteld. Na een rondgang over het kermisterrein ging men naar café-restaurant St. Lambert. Daar bleef het gemêleerde gezelschap nog geruime tijd bijeen.

Geen vijf minuten geduld meer

De Vlierdense optrekdag stond kermismaandag 1 juni in het teken van de dekenverkiezingen. Een tijd lang kende dit gilde geen dekens. Maar een nieuwe stroming binnen het gilde is zich bezig gaan houden met de betekenis van het gildebroeder-zijn en de sociale dienstbaarheid. Dit resulteerde in de terugkeer van de dekens in 1980. De optrekdag begon om negen uur met een H. Mis. Deze werd opgedragen door pastoor Van Wetten op het Sint-Willibrordusaltaar. Na de eed van trouw aan de geestelijkheid, trok het gilde zich terug in het gildehuis voor koffietafel en dekenverkiezing. Oude-deken Johan van Cuijk zat de vergadering voor. Ombuigingen in de gebruiken haalde ook deze keer de eindstreep niet. Uiteindelijk kon de verkiezing gehouden worden. Tot jongedeken werd Carlo van der Heijden gekozen. Peter-Paul Fransens zal de komende drie jaar de hamer van de dekens hanteren. Peter-Paul is tevens koning. Voor het gildehuis waste de oude-deken de handen om zijn dekenschap in reinheid te aanvaarden. Daarna werd er geofferd voor de dekens, die op hun beurt de erewijn lieten schenken. Eerst werd daarna de vendelgroet gebracht aan de dekens en de gildehuishouders, waarna het gilde door het dorp trok voor het brengen van groeten aan de pastoor, huize de Vliert en de bejaarden. De gildebroeders in Vlierden nemen graag kermismaandag vrij om deze traditie te bewaren, ofschoon de laatste jaren de kermisviering steeds meer verlegd wordt naar latere uurtjes. Door het jachtige leven is het niet meer zoals vroeger, toen de kermis al om tien uur in de morgen begon. Nu wordt het gilde achtervolgd, door jachtige mensen, die geen vijf minuten geduld hebben, om het vendelspel in ogenschouw te nemen, maar persé met hun auto's over de stoep het gilde willen passeren.

Vogel klein van stuk, maar taai

Luitenant Sjaak Huijbers van het gilde van St. Antonius en Sebastiaan uit Gemert schoot zich op kermismaandag 20 juli met het 177ste schot tot koning. Opnieuw "Ne echte grūjne" koning. Hij koos zijn vrouw Pieta Huijbers-de Groot tot koningin. Hoewel de vogel niet groot van stuk was, bleek hij toch taai te zijn. Gedurende vele ronden heerste er spanning onder de schutsbomen van Kokse Hoeve. De inhuldiging vond op de gebruikelijke wijze plaats. Als luitenant wordt de nieuwe gildekoning direct opgevolgd door de op termijn benoemde Harrie van den Elsen, die direct een vuurdoop moest ondergaan.

Sjaak Huijbers en zijn vrouw.

Het gilde had overigens hoog bezoek. De gildemis en het bezoek aan de Sint-Antoniuskapel, waar gebeden en geofferd wordt, werden bijgewoond door Mgr. T.A. van Beek, zijn secretaris pastoor Abbing en de heer Kok, bestuurslid van de Oud Katholieke Kerk in Nederland. Mgr. van Beek heeft van 1936 tot 1946 in Gemert gewoond. Op 24 mei werd hij tot bisschop van de Oud Katholieke Kerk gewijd. Het gilde was bij zijn bisschopswijding vertegenwoordigd. Dit bezoek was derhalve een tegenbezoek.

Gilde St. Lambertus Someren-Eind opent kermis

Voor het eerst werd op zaterdag 27 juni in aanwezigheid van het gilde de kermis geopend, dit vanwege het verplaatsen van de kermis van augustus naar juni. Vanuit gildehuis Lomans vertrok de gilde samen met harmonie Juliana naar het kermisterrein. Op een bijzondere en luchtige manier opende burgemeester J. Vos de kermis: hij liet een handvol ballonnen opstijgen, waarna zo'n vijfhonderd ballonnen de lucht ingingen, nagestaard door enthousiaste kinderen. Het was een indrukwekkend en feestelijk begin van de kermis. Door de vendelhulde aan de burgemeester, de ondernemersvereniging en de kermisexploitanten werd nog meer fleur aan de opening gegeven. Drs. Th. van Woerkom van de O.V.S. sprak waardevolle woorden voor dit eerbetoen. Na een warme en gezellige kermis ging men weer richting gildehuis.

Maasland

Uitwisseling

Onder het motto "broederschap" gingen zaterdag 27 juni de gildebroeders van het Sint-Barbagilde uit Dinther naar Aarle-Rixtel voor een uitwisseling met het Sint-Margarethagilde. Rond het middaguur vertrokken de gilden met vliegend vendel en slaande trom vanuit het gildehuis naar de gildewei. Na een woord van welkom van de hoofdmans konden de leden, onder het genot van een hapje en een drankje, schieten op de puist (dit is een houten blokje). Liefhebbers mochten het sjoel-spel beoefenen en er was ook een dartsbord. In een kraam waren allerlei gilde-attributen, oude gildeboeken en foto's opgesteld. Later op de middag waren er nog mooie optredens van het Sint-Margarethagilde en het gildekoor uit Dinther. Om negen uur liep de goed verlopen uitwisseling ten einde. Eerste jonge deken Fred bedankte de hoofdmans van het gilde uit Aarle-Rixtel voor de gastvrijheid.

Nieuw gildehuis in Vorstenbosch

Voor het gilde van St. Antonius Abt Vorstenbosch was 16 mei 1992 een grote dag. De nieuwe accommodatie aan de Nistelrodesedijk werd officieel in gebruik genomen. De gildeheer zegende het gebouw in, voorafgaand aan een eucharistie-

viering. In de namiddag werd door tweede hoofdman Jo v.d. Berg een gedenksteen onthuld. Hoofdman Jan van Grunsven en burgemeester Gresel onthulden de naam "t Gildebergske". Een jaar geleden is de grond gekocht. Binnen acht maanden is het gebouw gerealiseerd door medewerking van velen. De financiering kwam rond uit eigen middelen, baten van de verkoop van "de Brabantse boer en boerin" en een subsidie van de gemeente Nistelrode. Uniek is de verkoop van 400 renteloze obligaties van 100 gulden. Het is een prachtig gebouw, met twee jeu de boules-banen, drie kruisboogbomen en een kogelvanger met zes affuiten; dit alles op een groot perceel. Vele lofprijzingen vielen het gilde ten deel. De Federatievoorzitter merkte op dat je eigenlijk de schoenen goed moet vegen voor men het terrein op gaat, zo schoon en verzorgd ziet er alles uit.

Op 30 mei was het koningschieten op de nieuwe accommodatie. De "oude" koning werd thuis afgehaald. Na 334 schoten viel een groot gedeelte naar beneden, maar pas bij het volgende schot werd Bart v.d. Wetering gildekoning voor de komende twee jaar. Tijdens de verschieting gaf schutterij "St. Wilhelmina" uit Horst een prachtige show. Daarna gingen de broeders door voor de titel van "schutters-koning". Na elf kampschoten mocht hoofdman Jan van Grunsven zich voor een jaar schutterskoning noemen. Na afloop zijn beide koningen geïnstalleerd.

Elshoutse schut had het druk

Bijna het gehele gilde was op 4 mei aanwezig bij de gedenkplaats van oorlogsslachtoffers, tijdens de dodenherdenking. Op 17 mei luisterde het gilde de eucharistieviering op in de St. Jan te Den Bosch.

Traditiegetrouw was men op 31 mei aanwezig bij de "sluiting van de meimaand". In de plaatselijke kerk werd door pastoor van Osch een gilde-mis gecelebreerd, waarbij veel gildeleden assisteerden. In de namiddag was er een processie naar de Genadekapel, waaraan ook het Hubertusgilde uit Drunen deelnam.

Vervolgens hebben de vendeliers van de O.L.V. Schuts op 6 juni een vendeldemonstratie gegeven bij het Euro-festival te Heusden. De koning, koningin en tamboers waren ook aanwezig.

Op 14 juni waren de Elshoutse gildebroeders op twee plaatsen tegelijk! Het Elshouts spektakel en de kringdag van Maasland te Veghel.

Koningin

Kermisdinsdag 7 juli: Een stralende dag waarop het Sint-Catharinagilde uit Herpt ging koningschieten. De dag ving aan met een H. Mis, waarbij gildebroeder Pastoor Schouten voorging. Na afloop werden de burgemeester en pastoor vanaf de pastorie begeleid naar het schietterrein, waar de burgemeester het eerste schot op de vogel loste. Met het 252e schot lukte het Mevr. Tonny de Kort-v. Oord, de titel te bemachtigen. Herpt heeft wederom een koningin! Terug in het stamcafé volgde koffie met worstebrood. Het koningsbier moest er aan te pas komen om de stemming te verhogen. Een mooi slot van de vierde kermisdag.

62 Demonstratie

Sinds enige jaren verzorgt het Oisterwijkse gilde St. Sebastiaan midden in het centrum van deze plaats een demonstratiemiddag. Zo ook op 5 juli. Helaas kon het Haarense gilde St. Antonius-St. Sebastiaan niet aanwezig zijn vanwege het overlijden van hun gildebroeder Cees v.d. Wiel. Het evenement, gelijktijdig met het "Speciaal Bier Matinee", werd geopend door de burgemeester, tevens ere-hoofdman, de heer Y. Kortman samen met de Vlaamse journalist Paul van Zummeren. De gildebroeders gaven demonstraties vendelen en schieten, waaraan ook het publiek mocht deelnemen. Aardig is te vermelden dat geheel in ongedwongen sfeer (aan komen fietsen, groeten, fiets tegen het hek, een pilsje)

ook de pastoors van enige Oisterwijkse parochies kwamen schieten op de boom; en zelfs nog raak!

Verder is het gilde actief geweest bij de Kringdag te Veghel en het liefdadigheidsfeestje te Hilvarenbeek. Op 23 mei luisterden de gilde-leden de H. Mis op in de Bossche St. Jan. Tijdens de kermiszonntag (12 juni) was er een onderlinge schietwedstrijd.

Nederlandse kampioenschappen wipschieten te Udenhout

De kampioenschappen van de Nederlandse Federatie van Wipvogelschutters zijn voortreffelijk verlopen, beide in Udenhout. Het vrije-hand-kampioenschap (24 mei bij het Sint-Jorisgilde Udenhout) was goed georganiseerd. (220 schutters, 53 viertallen). Met stralende zon is alles vlot afgewerkt. De uitslagen: Kampioen vrije hand viertal: Schietvereniging St. Joris Geldrop (R. Verstappen, H. v. Keulen, T. v. Keulen, T. Knapen); Persoonlijk kampioen: R. Verstappen Schietvereniging St. Joris Geldrop; Reserve kampioen: P. Martens Sint-Antonius- en Sint-Nicolaasgilde Groeningen; Federatie koning: A. de Pinth Sint-Jorisgilde Nieuwkuyk. Op 28 juni werd, toevalligerwijze ook in Udenhout, het Nederlands Kampioenschap opgelegd gewerschieten georganiseerd door het Sint-Antonius- en Sint-Sebastianusgilde. (deelname: 294 schutters 71 viertallen) De wedstrijd kende een spannend en snikheet verloop. Het organiserend gilde greep net naast de hoofdprijs. Nederlands Kampioen opgelegd werd: Sint-Sebastiaangilde Vianen-Cuyk (M. Jakobs, A. Janssen, M. v. Lankhoven, L. Peters). De overige uitslagen: Persoonlijk kampioen: G.J. v. Duynhoven Sint-Sebastiaangilde Middelaar; Reserve kampioen: F. v. Son Sint-Ambrosiusgilde Haarsteeg, Federatie-koning: B. v. Elst Schietvereniging Oranje-Agatha uit St. Agatha. De data voor de kampioenschappen in 1993 zijn: 22 mei vrije hand te Geldrop en 20 juni opgelegd te Vianen-Cuyk. Verder kan vermeld worden dat het gilde in mei een eucharistieviering heeft opgeluisterd in de St. Jan te Den Bosch. Tijdens de kringdag van Maasland te Veghel, behaalde standaardruiter Geert Moonen de eerste prijs.

Twee dagen schieten

Tweede Pinksterdag, 8 juni, heeft het Rosmalense gilde St. Catharina en St. Joris de jaarlijkse vogel- en prijsschietmiddag gehouden. Bij de jeugd werd Perry Vos de winnaar. Bij de dames was het Ria Vogels die met het 79ste schot de vogel naar beneden haalde. Bij de heren was het moeilijker. Na 650 schoten en 5 ½ uur later, werd besloten de volgende dag terug te komen. Na nog twee uur schieten was het Peter Bozelie die met het 899ste schot het restant naar beneden liet vallen. Gildebroeder Rien Vos die voor de vogel zorgde had eer van zijn werk. De wedstrijd prijsschieten werd gewonnen door Arie Boon.

Correspondenten Kring Maasland

In overleg met de overheid van Kring Maasland gaat correspondent Jan Toorians het om gezondheidsredenen wat minder aan doen. Jaren was Jan als redacteur zeer actief. Bovendien verzorgde hij altijd de bezorging en financiële afwerking van De Gildetrom binnen Kring Maasland. Daarvoor is de kring hem uitermate dankbaar. De heer Jack Goudsmits is aangezocht en bereid gevonden zijn plaats over te nemen. Hij is 35 jaar, gehuwd en vader van twee kinderen. Vanaf zijn negende maakt hij al deel uit van het Oisterwijkse gilde St. Sebastiaan, waarvan hij al die jaren vendelier was en is. Daarnaast was hij voorzitter van de organisatie rond de kringdag (1987) in Oisterwijk. Ook vervulde hij tijdelijke en wisselende functies binnen eigen gilde en kring. In het dagelijks leven is hij assurantieadviseur en stafmedewerker bij een plaatselijk assuratiekantoor. Kring Maasland wenst hem veel plezier en succes in het werk voor De Gildetrom.

Opening Schietaccommodatie

Op Hemelvaartsdag, 28 mei, ging voor het Beerse Sint-Anthoniusgilde een lang gekoesterde wens in vervulling. Om drie uur kon namelijk door burgemeester Pompen de nieuwe schietaccommodatie officieel geopend worden. Vanaf eind 1991 had een groot aantal gildebroeders druk gewerkt, om van de vervallen en tot sloop gedoemde oude kantine van de voetbalclub, met veel inspanning en vindingrijkheid, een eigen schietverblijf te maken. Het gilde is daarbij door de gemeente financieel geholpen.

Beerse gilde voor nieuwe accommodatie.

Het kan nu trots tonen waar de ware gildegeest, namelijk het elkaar helpen en klaarstaan voor een ander, toe in staat is. Nabij sportpark Calbroek beschikt het gilde nu over een schietweide met drie bommen voor het kruisboogwipschieten en een mast met drie kogelvangers voor het traditionele koningschieten en het jaarlijkse gemeentekoningschieten. In de geopende schietaccommodatie beschikt het gilde over acht banen voor het vlakbaan kruisboogschieten. Door een welgemikt schot van de burgemeester kwam de naam van de schietgelegenheid te voorschijn: Crotos, hetgeen latijn is voor schutter. Tot in de lengte van jaren kan men nu in Beers vooruit. De groei van het ledenaantal van de laatste jaren zal door deze nieuwe aanwinst doorzetten. De eerste vragen van geïnteresseerden naar het lidmaatschap bewijzen dat.

Stralende Kringdag in Beers

Op zondag 31 mei organiseerde het Sint-Anthoniusgilde deze dag voor de gilden uit Land van Cuijk. Om tien uur droeg gildeheer J. Stevens, geassisteerd door twee gildebroeders, de plechtige gildemis op. De zang werd verzorgd door het gemengd koor van Beers. Na de mis werd in de "Kloosterhof" aan afgevaardigden en genodigden een Brabantse koffietafel aangeboden door het gilde en daarna de erewijn door het gemeentebestuur. Om een uur vertrokken de 28 gilden in optocht vanaf de Elstweg. Het was zestien jaar geleden dat er zoveel gildebroeders en -zusters in Beers aanwezig waren. Langs de route werd dan ook extra van het buitengewone, kleurrijke schouwspel genoten. Rond drie uur vonden de massale opmars, vendelgroet en het slangendefilé plaats voor het podium. Daarop bevonden zich, tussen de overige leden van het erecomité, ook commissaris van de koningin, Mr. Houben en Mevr. Houben. Burgemeester Pompen heette allen welkom. Vice-voorzitter M. Bardoel herinnerde de aanwezigen eraan dat de Kringvoorzitter goede banden met het Beerse heeft. Niet alleen had hij hier zevenentwintig jaar geleden zijn echtgenote gevonden, maar ook vierde hij er dit jaar zijn zilveren jubileum als kringvoorzitter. Namens het kringbestuur werd hem een herinneringsschild aangeboden.

Kringvoorzitter dankt de gildebroeders.

De kringvoorzitter opende hierna de kringgildedag, waarna de wedstrijden een aanvang namen. Een bijzondere bijkomstigheid was, dat koning Antoon Smits, van het organiserend gilde, beslag legde op de titel: Kringkoning 1992. Het Beerse gilde kan met trots terugzien op een zeer geslaagde dag.

Soester gilde bruist

In de maanden mei en juni werd door het Soester gilde deelgenomen aan gildedagen in Beers, Driebergen en Gendt en er waren verschillende optredens ondermeer bij een gouden en een diamanten huwelijkspar. Door velen is hard gewerkt aan de voorbereidingen voor het laatste weekend van augustus. Dan worden altijd de Gildefeesten in Soest gehouden gedurende negen dagen. Daarbij stond het koningschieten, 30 augustus, centraal. Op zaterdag 22 augustus is opgetreden op Dennendal te Den Dolder, een instelling voor geestelijk gehandicapten. Daar vond de afsluiting plaats van de zomeractiviteiten. Jaarlijks worden trouwens een of meer tehuizen door het gildekorps bezocht. In september is aan de Keistadfeesten in Amersfoort en het Europees Koningschieten in Genk deelgenomen. Daarna beginnen de winteractiviteiten in het gildehuis.

Koningschieten in Oeffelt

Op eerste pinksterdag vond het jaarlijkse koningschieten plaats met bijna zestig deelnemers. Jeugdkoning Maurice Bussers stond zijn plaats af aan Marijn Bonenkamp, oudste zoon van een echte gildefamilie. Leo de Wit werd opgevolgd door Frank Coenen, die nog maar pas zijn eerste jaar binnen het gilde doormaakt. Voorheen gingen de gildebroeders na het gezamenlijke ontbijt naar de H. Mis, waarna het koningschieten plaatsvond. Een diner sloot de dag altijd vroegtijdig af. Sinds 1991 echter is het programma, op voorstel van de leden, gewijzigd. Voortaan gaan allen eerst naar de H. Mis, die gevolgd wordt door een koffiemaaltijd. Aansluitend wordt er koning geschoten. Nu geniet echter 's avonds iedereen van het diner. Zodat het geheel een gezellige, volle dag is geworden.

Overigens mag vermeld worden dat op de kringgildedag de ereprijs in het Algemeen Klassement behaald werd. De (mede met behulp van Anjerfondssubsidie) geheel in het nieuw gestoken vendeliërsgroep en de uitbreiding van het tamboer corps, zullen daar zeker aan hebben bijgedragen.

Nieuw gilde op oude basis

Toen op 25 mei 1769 Prins Willem van Oranje en Nassau en Heer van Breda, zijn toestemming gaf aan de "ingesetenen van den dorpen en Heerlijkheid Gilze" om een gilde of broederschap tot "bevordering van der zelve handteeringe en voornaementlijk tot nut van den bijenhandel" op te richten, heeft hij niet kunnen vermoeden dat een aantal enthousiaste mannen, op 7 december 1989, aan die goedkeuring een eigentijds vervolg zouden gaan geven. De Prins beloonde destijds het initiatief van een aantal imkers, na gedegen informatie, die zes jaren duurde. Zij stelden hem hun vraag in navolging van beroepsgenoten in andere plaatsen van de Baronie van Breda. Het was gewoon dat bestaande verenigingen opnieuw werden geïnstalleerd bij de ingebruikname van een ander bedehuis. In 1763 werd, de (na brand herbouwde) schuurkerk in Gilze, weer in gebruik genomen en bij die gelegenheid werd om officiële status voor het gilde gevraagd. Stadhouder Damsse vond het niet nodig om in zijn advies aan de Prins in deze, schriftelijk vast te leggen, dat het gilde trom en vaandel zou bezitten, versierd met afbeeldingen van St. Jozef en van de Heilige Ambrosius. Wel vreesde hij dat het verenigen van ambachtslieden uit één dorp zou leiden tot uitsluiting van niet-leden of niet-plaatsgenoten bij het gunnen van werk. Misschien dat er daarom niet meer over St. Jozef, als patroonheilige, wordt gesproken. Hij zag weinig kwaad in een gezelligheidsvereniging en hij vond het vanzelfsprekend dat de gildebroeders "somwijlen het schieten van schijff en vogel mochten exerceren". Aan de hand hiervan kregen ze uit de bossen van de heer "een schutsboom met zijn toebehoren" zoals ook andere gilden, elders, die ontvangen hadden. Op 25 mei 1769 verleende De Heer van Breda zijn octrooi aan het Sint Ambrosiusgilde, daarin waren echter voorwaarden vastgelegd, gevat in een aantal artikelen. Een daarvan zegt, dat als de overheid goedvindt dat de gildebroeders zich bezighouden met "het afschieten van Koning of Prijsvogel" ze dat moeten doen in oktober, echter niet op een zondag. (Misschien zoals op veel andere plaatsen op kermismaandag?) Vermaak op zondag was door de protestantse overheid verboden. Het schuttersgilde is in de loop van de achttiende eeuw uitgegroeid tot een groot gilde met talrijke leden. Ondanks dat heeft het toch niet genoeg de levensvatbaarheid gehad. Mede door wanbeleid van één der Deken overleefde het de Franse Tijd niet. In 1809 is er voor het laatst sprake van het Sint-Ambrosiusgilde, als de gildebroeders gemaand worden om een schutsboom te verwijderen vanwege gevaar voor omwonenden. In 1986 is een initiatiefgroep ontstaan uit Gilzenaren, met belangstelling voor gilden en historie. Het reeds genoemd octrooi werd gevonden. De groep kwam na onderzoek van en in overleg met bestaande gilden (ook nu weer) in navolging van andere plaatsen in de Baronie van Breda, tot de conclusie dat dat vroegere Sint-Ambrosiusgilde weer levensvatbaarheid toonde. Statuten werden opgesteld, aangepast aan de eigentijdse rechts- en wetregels, echter met behoud van het oude, waar dat mogelijk was. Op 7 december 1989, Sint Ambrosiusdag, werd door notaris P. Peeters te Gilze, in het bijzijn van alle 16 aspirant-gildebroeders, de heroprichtingsakte van het schuttersgilde Sint Ambrosius te Gilze, ondertekend. Getuigen daarbij en mede-ondertekenaars waren C. Rombouts, emeritus-Pastoor en burgemeester Drs. A. Aarts. Hierna volgde een jaar waarin bleek dat de lange voorbereidingstijd niet voor niets was geweest. De ontwikkeling naar een volgroeid gilde zette door en op 8 december 1990 werden, tijdens een feestelijke gildemis, 16 gildebroeders geïnstalleerd door de heer H. v. Rijkeworsel, voorzitter van kring Baronie-Markiezaat. Het Sint-Willibrordusgilde uit Alphen luisterde als goede buur, deze gebeurtenis op. Hierna begon het Sint-Ambrosiusgilde een eigen, jong leven te leiden. ■

AGENDA 1992

Noordbrabantse federatie:

10 okt.: Hoofddierendag te Den Bosch, met als thema "plaats van onze gilden in breed maatschappelijk en cultureel perspectief". Lezing door gedeputeerde van cultuur mevrouw Drs. J.J.M. Baartmans-Van den Bogaart en presentatie van de activiteiten van vele Brabantse verenigingen op het gebied van cultuur, muziek, toerisme, natuur en milieu, monumentenzorg en landschapsbeheer.
Info: R. Haase, 040 - 811527

Tentoonstelling Museum Kempenland

In het Eindhovense Museum Kempenland wordt vanaf 12 september tot en met 25 oktober een tentoonstelling gehouden onder de titel: "Zilver met een verhaal. Na-oorlogs gildezilver uit Kring Kempenland". Tentoongesteld worden 150 geselecteerde zilveren gilde-attributen, zoals onderscheidingstekens, herinneringsschilden, hoofdmansketens, draagschilden en bekers, maar vooral koningsschilden. Bij de tentoonstelling wordt een catalogus uitgegeven met talrijke, fraaie foto's en tekeningen. Museum Kempenland is te vinden in de Sint-Anthoniusstraat 5/7 in Eindhoven (vlakbij het PSV-stadion) en is dagelijks geopend van dinsdag tot en met zondag van 13.00 tot 17.00 uur. Tegelijkertijd loopt er de grote overzichtstentoonstelling over de archeologische vondsten uit het centrum van Eindhoven. ■

oud Nieuws IX

(Berichten uit Meijerische Courant 1890-1915)

GESTEL

Sint-Jorisgilde (vervolg)

31 augustus 1907:

Het Sint-Joris- en Sint-Ambrosiusgilde doen als derde mee in optocht b.g.v. het ambtsjubileum van de burgemeester.

GOIRLE

Sint-Jorisgilde

16 september 1909:

Op 12 september werd bij het Sint-Jorisgilde Hilvarenbeek een schietwedstrijd gehouden. Met 9 pijlen werden de resultaten voor wat Goirle betreft als volgt behaald: 1e A. Hoogenboom; 3e G. Bekkers; 7e I. Santegoeds; 9e I. Yzermans; 12e A. Dirken; 21e C. Oerlemans.

HAAREN

8 mei 1895:

Het Sint-Jorisgilde Haaren heeft besloten een ander café te kiezen. Men vestigt zich nu bij J. Boons. Er zal nu een nieuwe bloei ontstaan, zo vermoedt de schrijver.

18 mei 1895:

Het Sint-Jorisgilde Haaren heeft met gezang en tromgeroffel het nieuwe lokaal in bezit genomen.

17 augustus 1898:

De gilden van Haaren zijn in de verwelkomingsstoet, als de Commissaris van de Koningin de gemeente bezoekt, aanwezig. Ook bij diens vertrek naar Esch begeleidde men hem.

HAPERT

Sint-Jorisgilde

9 oktober 1909:

Het gilde was met de kermis bijeen en teerde. Volgend jaar zijn twee leden 50 jaar bij het gilde.

11 oktober 1913:

Het gilde loopt "in vol ornaat" mee in de optocht b.g.v. de Onafhankelijkheids-feesten tijdens de kermis.

HEEZE

Sint-Jorisgilde

Sint-Agathagilde

26 mei 1906:

Alle vijf de prijzen van het concours bij het Sint-Jacob en Annagilde te Leende werden door het Sint-Agathagilde behaald.

11 juli 1907:

Het Sint-Jorisgilde zal concours houden.

HELMOND

Sint-Catharinagilde

18 mei 1892:

"Het meer dan vier eeuwen oude Schutsgilde der Heilige Catharina te Helmond is voornemens op Zondag 10 juli a.s. een grooten schietwedstrijd met het geweer te houden, waartoe alle schutsgilden of schutterijen worden uitgenodigd. De wedstrijd zal worden voorafgegaan door een optocht, waarvan ieder deelnemend gezelschap verplicht zal zijn deel uit te maken met minstens tien personen, voorzien van vaandel, en trom en zoveel mogelijk ook van koningschilden, sjerpen, pluimen en andere waardigheidsteekenen uit vroeger tijd afkomstig". Er zijn elf gouden en zilveren prijzen uitgelooft, waaronder een zilveren medaille voor het oudste gilde, een voor het gilde dat het oudste koningsschild meebrengt en twee voor het beste "vaandelslaan". Omtrent echtheid en ouderdom der schilden zal worden uitspraak gedaan door de erevoorzitter van het gilde St. Catharina, de heer Aug. Sassen, archivaris te Helmond.

13 juli 1892:

Verslag over de gildedag te Helmond; genoemd worden: Sint-Antonius Gilde Baarlo, Sint-Hubertusgilde Liessel, Sint-Jorisgilde Gemert, Sint-Willibrordusgilde te Bakel.

8 augustus 1894:

Het oudste gezelschap van Helmond, het Sint-Catharinagilde, heeft het recht om de kermis aan te kondigen en zendt daartoe haar tamboer door de straten".

18 december 1900:

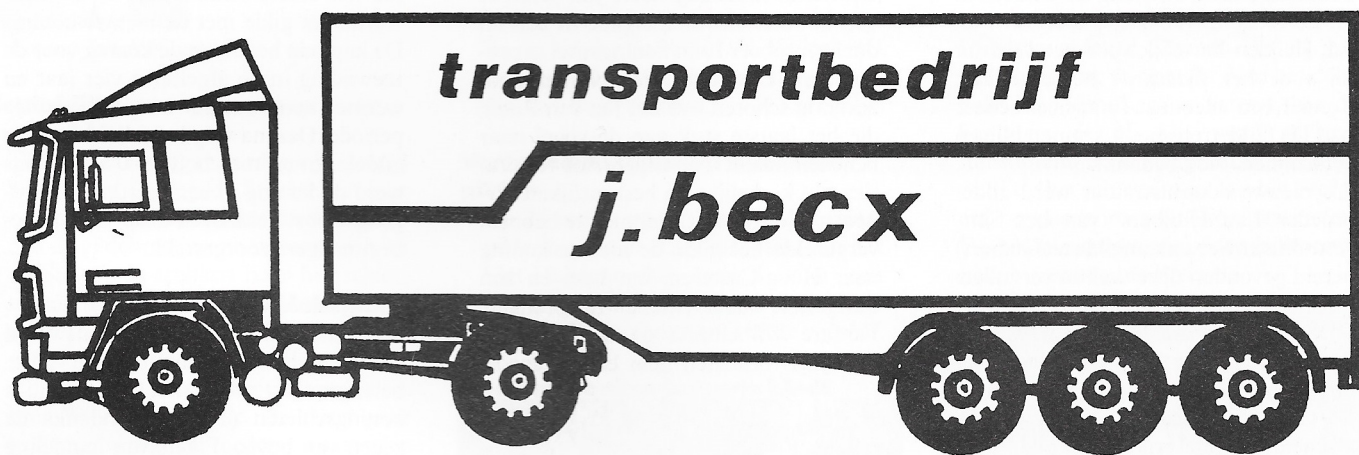
Het Sint-Catharinagilde zal "een groot internationaal concours in de maand Juni of Juli geven, waarbij vele prachtige prijzen worden uitgelooft." Binnenkort zullen de gilden daarover inlichtingen ontvangen.

2 mei 1901:

"Volgens oud gebruik had Zondag jaarlijksch koningsschieten plaats" (29 april). "Na een hevigen kamp gelukte het den heer Jean Koch den vogel af te schieten". Verder werd er nog een gewone schietwedstrijd onder de leden gehouden, waarvoor de prijzen als volgt waren: 2e pr. Louis D. Hermans 3e pr. Joseph van Lith 4e pr. G.W. Kersten 5e pr. Johan v.d. Zanden. De Oude Deken Joseph Tils deelde de prijzen "met wel-sprekende woorden uit. Daarna bleven de broeders nog gezellig wat bijeen". ■

(wordt vervolgd)

J.M. Oomen

heike 16

5512 nj vessem

tel. 04979 - 1262

telefax 04979 - 1815

NIEUWS MET NAMEN

FEDERATIE

Gildetrom

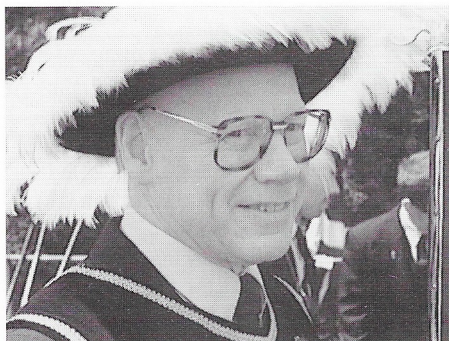
Zoals reeds eerder gemeld werd aan Piet v.d. Heijden het Zilveren Schild van de Federatie uitgereikt op het Liefdadigheidsfeest te Hilvarenbeek.

Piet (I) ontvangt onderscheiding.

Hij ontving deze onderscheiding voor het vele werk dat hij gedurende zo veel jaren heeft gedaan als administrateur van De Gildetrom. Hij legde per 1 januari deze functie neer. Bij deze bedanken de Noordbrabantse Federatie van Schuttersgilden, Stichting De Gildetrom en de redactie van De Gildetrom Piet v.d. Heijden hartelijk voor het vele dat hij voor het tijdschrift heeft gedaan. Zonder een adequaat financieel beheer had De Gildetrom nooit kunnen blijven verschijnen. Piet, bedankt.

Als nieuwe administrateur werd gildebroeder Lau Huijbers (van het Sint-Antonius en Sebastiaangilde uit Gemert) bereid gevonden deze taak te vervullen. Tot 30 juni was hij werkzaam als directeur van de sector financiën van de gemeente Gemert. Op die dag werd hij bij zijn afscheid benoemd tot Ridder in de Orde van Oranje Nassau. Bij de afscheidsreceptie bracht zijn gilde hem een vendelgroet. Dat hij na zijn pensionering niet stil gaat zitten, blijkt wel uit zijn talrijke interesses en activiteiten in Gemert.

Lau Huijbers, de nieuwe Gildetrom-administrateur.

De voortvarende en deskundige manier waarop hij het Gildetrom-administrateurschap vervult, tekent hem; hopelijk nog jaren.

Onderscheiding

Het federatiebestuur heeft tijdens het Vrij Gildefeest te Diessen op 23 augustus het Zilveren Schild van de Noordbrabantse Federatie van Schuttersgilden uitgereikt aan de heer P. van Bree, die zich als jurylid voor het trommen gedurende vijftig jaar heeft ingezet. Piet van Bree is geen gildebroeder.

Conventie der Schutsgilden VZW

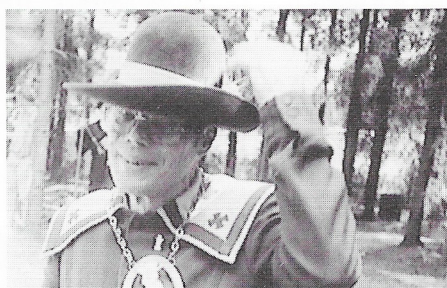
Het bestuur van deze Vlaamse schuttersgildenfederatie heeft zich op 9 mei als volgt samengesteld: voorzitter: Octaaf Geenens, thesaurier: Luc de Clercq, griffier: Robert Wuyts, Overige leden: Jan van Esbroeck, Bertrand de Nolf, René Ringoir, Alfons van Gael, Chris van Esbroeck, Piet Janssens, Freddy Condes, Etienne Maes. De heer Marc de Schrijver maakt geen deel meer uit van het bestuur van de conventie.

Kwartier van Oirschot

Hoogeloons koningschieten

Op kermis maandag heeft Jan Beerens van het Sint-Sebastiaangilde in een fel duel geprobeerd zijn koningstitel te prolongeren. Dat lukte niet. Na zevenenzeventig schoten was het Jan van Rooij, die het laatste stuk van de vogel naar beneden haalde. Na uitgebreide felicitaties van kerkelijke en bestuurlijke overheden in ontvangst genomen te hebben, vergezelde het gilde de nieuwe koning naar Hoog-Casteren, om hem en zijn echtgenote daar hulde te brengen. Fanfare Wilhelmina en drum-fanfare Sint Joris brachten hem een serenade.

Jan van Rooij

Kringonderscheidingen

Aan twee gildebroeders van het Gilde Sint Joris Oirschot werd op 15 juni de kringonderscheiding uitgereikt. Fr. de Bresser is vanaf 1962 lid en bestuurslid. P. v. Hamsvoort is veertig jaar lid van het gilde. Bij deze gelegenheid werd een oorkonde uitgereikt aan Jan Bullens, vanwege zijn zestigjarige lidmaatschap.

Nieuwe koning

Op 2 september 1991 verwierf Sjef de Brouwer de koningstitel bij het vierjaarlijks koningschieten. In een strijd van ongeveer drie kwartier tussen zeven gildebroeders was hij het die er in slaagde de vogel van de wip te schieten.

Sjef de Brouwer

Kempfenland

Dubbel koning

Voor de tweede achtereenvolgende keer werd Ron Hoogeveen op 3 augustus voor vier jaar koning van het Sint-Caeciliagilde Veldhoven. Het 99ste schot trof de vogel genadeloos. De burgemeester, die het eerste schot gelost had, feliciteerde het gilde met de nieuwe koning. De kapitein bedankte de koning voor de toewijding in de afgelopen vier jaar en wenste hem succes in de komende periode. Daarna volgden felicitaties van gildeleden en toeschouwers. 's Middags werd de koning in een feestelijke rondgang door Veldhoven-dorp aan gildebegunstigers voorgesteld.

Koningsdeken wordt koning

Het Sint-Catharinagilde Valkenswaard mocht zich verheugen op een grote belangstelling voor het tweejaarlijks koningschieten (12 juli), ondanks de zegen van boven. Plaats van handeling was het schietterrein De Schans, waarvan onlangs de renovatie voltooid is. Veel lofprijzingen werden geuit over het geheel vernieuwde onderkomen, dat knus in de bossen verscholen ligt. Na het vrijen van de boom loste burgemeester H. Tops het eerste schot. Gewoongetrouwd werden daarna eerst de wisselbekers verschoten. Toen traden vijf gemotiveerde gildebroeders in het strijdperk. Oud-koning Jan Smets verdedigde zijn titel, maar moest toezien hoe koningsdeken Toon v.d. Berg met het zestigste schot zich voor een tweede keer koning schoot. Opmerkelijk was de aanwezigheid van een afvaardiging van de Schützen Gilde Kompanie Schwoich uit Oostenrijk. Met deze schutterij uit Tirol (aanwezig op het Vrij Gildefeest in 1987

bij het 200-jarig bestaan) is het gilde verbroederd. Regelmatig worden over en weer de vriendschapsbanden aangehaald. Na de terugkomst in het gildehuis vond op traditionele wijze de eedsaflegging plaats en werd de koning ingehuldigd. Het gilde kan vertrouwen op een goede koning, die toegewijd geflankeerd zal worden door echtgenote Annie.

Toon v.d. Berg en echtgenote
foto: Ad van Mierlo bv

Sint-Joris en Barbaragilde Maarheeze

Koning Jan de Koning

Koninklijke ere-wijn alleen voor overheid

Tijdens de teerdag (zaterdag 4 juli) werd bij het Sint-Luciagilde Steensel dit jaar koning geschoten. Om een uur verzamelden de gildebroeders en -zusters zich op de Stevert en trokken naar het schietterrein. Hoofdman Wim v. Hooff heette daar iedereen welkom en sprak een gebed uit. Burgemeester Houben-Sipman loste het eerste schot, waarna pastoor Willemsen volgde. De strijd ging tussen zeven gildebroeders, waaronder oud-koning Toon v.d. Ven. Die was voor de tweede keer koning en kon dus keizer worden. Daardoor was deze verschieping extra spannend. Alle deelnemers schoten voortreffelijk. Uiteindelijk had Toon Stravens bij het 92ste schot het geluk aan zijn kant. 's Avonds werd de koning door het gilde thuis afgehaald. Zoals gebruikelijk werd de overheid door Toon uitgenodigd de ere-wijn te komen drinken. De andere gildeleden wachtten intussen rustig buiten. In de gildekamer werd de koning geïnstalleerd. Tijdens de koffietafel dankte deze voor de ontvangen gelukwensen en beloofde de komende drie jaar alle taken, verbonden aan het koningschap, naar beste kunnen te zullen vervullen. Hierin heeft iedereen alle vertrouwen.

Peelland

Eremedaille

Toon van Someren werd op 16 mei onderscheiden met de Eremedaille in zilver, verbonden aan de Huisorde van Oranje Nassau. Toon was veertig jaar onafgebroken lid van het gilde. Hiervan was hij 12 jaar bestuurslid, 8 jaar commandant, 4 jaar koning, in 1978 kringkoning, 10 jaar commissie-vendelleider van de Kring en van de Federatie. Hij was werkzaam bij de DAF in Eindhoven. Op 20 mei 1991 ging hij in de VUT. Door combinatie van beiden was burgemeester Smeets in de gelegenheid de onderscheiding op te spelden.

Verdiende onderscheiding na jaren werk.

Sint-Hubertusgilde Liessel

Op 20 juni werd Jan van Loon, gildpachtheer, ere-koning. Bij de jaarlijkse Sint-Jan schietwedstrijden raapte hij na het honderdtwintigste schot de vogel op. Bij de jeugd won Robin v.d. Berkmortel na het honderdtwintigste schot de Marinus van Bussel prijs.

Verbroederingsschild Deurnese gilden

Op 28 juni werd bij het Sint-Antoniusgilde in Deurne Tiny Slegers, van het Sint-Hubertusgilde Liessel, voor een jaar drager van het verbroederingsschild. Bij het 337ste schot schoot hij de vogel af.

Beek en Donkse huisarts biedt schild aan

Huisarts Theo van Oss nam op 14 september 1991 afscheid van zijn praktijk.

Gedane belofte waargemaakt.

Het Sint-Leonardusgilde begeleidde hem naar de kerk. De toen gedane belofte kwam de dokter na op zondag 3 mei j.l. in gildehuis De Zwaan, waar alle gildebroeders in gildekostuum aanwezig waren. Samen met zijn echtgenote bood

de dokter een geweldig mooi schild met inscriptie aan. Voorzitter Jan Huybers bedankte hen hartelijk voor deze blijvende herinnering voor het gilde.

Maasland

Elshoutse kroning

De heer Jan Smits, welke met kermisdinsdag voor de tweede keer koning werd, is door de gildeheer Pastoor Van Osch gekroond. Tijdens een gildemis op 3 mei heeft de, voor dit gilde nieuwe, plechtigheid plaatsgevonden. De O.L.V. Schuts wil voortaan jaarlijks op de eerste zondag van mei de nieuwe gildekoning laten kronen.

Jan Smits gekroond.

St. Hubertus heeft een keizer

De zaterdag voor pinksteren, 6 juni, was het koningschieten bij het Sint-Hubertusgilde te Drunen. Vanaf het gilde-huis ging de optocht door het dorp naar Jacobushof, waar samen met de bewoners de H. Mis werd gevierd. Aansluitend de vendelgroet. 's Middags werd op het schietterrein aan het Steegerf begonnen met het koningschieten. De boom werd bevrijd door beschermheer burgemeester Breeveld.

Ware schutters v.l.n.r. Peter v.d. Spruyt, Gerard Klerks, Jan Klerks (keizer).

Jan Klerks, die al twee jaar achtereenvolgende koning geschoten had, slaagde erin met het negenentwintigste schot de vogel neer te halen. Drie maal achtereenvolgende koning, dus keizer! Jan Klerks, de eerste keizer sinds de heroprichting van het gilde in 1958. Omdat het gilde nu geen koning had, is op een nieuwe vogel geschoten. Bij het 178ste schot lukte het Gerard Klerks zich koning te schieten. Bij de jeugdleden slaagde Peter v.d.

Spruyt erin voor de tweede keer jeugdkoning te worden. Het gilde sloot de dag passend af met het koningsbier en een barbecue.

Baronie en Markiezaat

Huwelijksjubilea

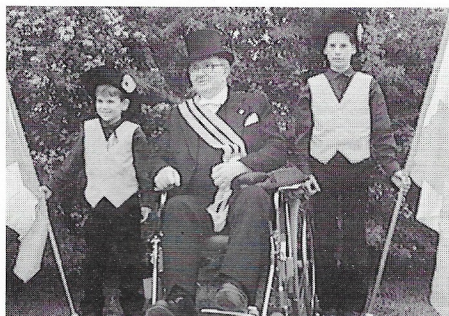
Standaardruiter G. Moonen van de O.L.V. Schuts Elshout vierde op 12 mei zijn zilveren huwelijksfeest. Het bestuur bracht Gerard, zijn vrouw en gezin gelukwensen. Op dezelfde dag vierde ere-kapitein A. Veldman zijn gouden huwelijksfeest. Een gildedelegatie bracht het gouden paar de vendelhulde.

Land van Cuijk

Van de familie moet je het hebben

Het is bekend dat het gildebroederschap vaak overgaat van vader op zoon of dat meerdere familieleden tegelijk bij het gilde zijn. Het Colveniersgilde Grave kent hiervan sinds kort twee voorbeelden. De oudste gildebroeder, Sjeff Heinemans (83), kon tot zijn grote tevredenheid vaststellen, dat twee van zijn kleinzoons vendelier waren geworden. Joris Verhaaren (13) en Jos Heinemans (8) gingen trots met opa op de foto. Tegelijkertijd zien we hier de oudste en de jongste gildebroeder; leeftijdsverschil: 75 jaar!

Trotse opa met kleinkinders.

Het gezin Jagers is compleet aan het gilde verbonden. Toon is commandant. Echtgenote Mariëlle versterkt de gelederen als marketenster. Zoon Ton is onlangs vendelier geworden en dochter Dory maakt het kwartet compleet als schilddraagster. Voor zover is na te gaan, is zo iets in de geschiedenis van het gilde nog nooit voorgekomen.

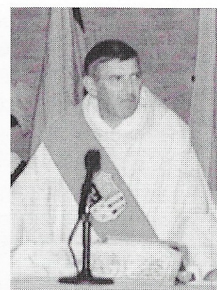
Het gezin Jagers.

Zilver voor ere-hoofdman

De heer J. Kustermans is onderscheiden met de zilveren medaille in de orde van Oranje-Nassau. Deze werd uitgereikt door burgemeester N. Molhoek. Kustermans was 25 jaar hoofdman van het Sint-Jansgilde Wernhout (nu ere-hoofdman) en 25 jaar bestuurslid van Charitas. De burgemeester merkte op: "Een gilde of een vereniging als Charitas, zijn instellingen die de dorpsband in ere houden. In Wernhout is nog niets te merken van de versnippering, die op andere plaatsen zeer zeker toeslaat. Dat is met name de verdienste van de heer Kustermans." De uitreiking kwam totaal onverwacht. Die avond zou alleen het bronzen jubileum van het uitwisselingsverband met het Sint-Willibrordusgilde worden gevierd. "Wat een verrassing", zo reageerde de heer Kustermans na alle felicitaties. ■

Wim Martens

Gerard v.d. Beek

Groot Gaesbeker gilde Soest

Op 3 juli werd Soest opgeschrikt door het luiden van de doodsklokken: pastor Gerard van de Beek (62) was overleden. Sinds 1 november 1986 was hij werkzaam in Soest en werd de eerste officiële gildepastor. Hij wist de gildesfeer goed aan te voelen, zich eigen te maken en zelfs op sommige onderdelen te beïnvloeden. Het gilde was een deel van zijn leven. Hij was trots op zijn sjerp en onder de titel "met de sjerp om" verzorgde hij in de Gildeproat, het verenigingsblad, elke keer een eigen bijdrage. Ook stimuleerde hij de grote deelname aan de laatste Romereis. Het werd een indrukwekkend afscheid.

Daarbij maakte verdriet plaats voor dankbaarheid voor al zijn activiteiten en het geloof dat hij had in het leven na de dood.

Sint-Joris en Sint-Anthoniusgilde Maashees

Op Eerste Kerstdag 1991 overleed Jan Albers, oud 72 jaar. In hem verliest het gilde een lid dat vanaf de heropricting in 1978 lid was, waarvan vele jaren als overheidslid. Voor 1978 was hij lid van de heroprictingscommissie.

IN MEMORIAM

Land van Cuijk

Sint-Jansgilde Gassel

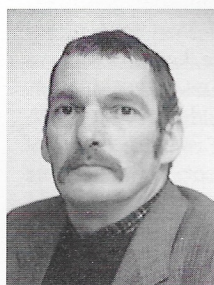
Op 5 april j.l. overleed Wim Martens na een langdurige ziekte. Met gilde-er werd hij op 9 april begraven. Hij was vanaf 1932 lid en zou tijdens de zomergilddedag, met koningschieten, op 4 juli zijn 60-jarig jubileum hebben gevierd. In 1955 werd hij secretaris/penningmeester. Het gilde had juist besloten zich te kostumeren. Meteen moesten acties op touw gezet worden. Mede dankzij Wim werden deze succesvol. In 1963 werd hij daarbij nog eens tot hoofdman benoemd. In 1985 legde hij zijn deken-schrijverschap neer en in 1988 de functie van deken-schatbewaarder. Op 24 juni 1989 nam hij afscheid als hoofdman en werd ere-hoofdman. In 1982 werd hij voor zijn vele verdiensten benoemd tot Ridder in de Orde van Oranje-Nassau in zilver. Het gilde verliest in Wim een eenvoudige man, die niets uitstelde tot morgen en vaak humoristisch uit de hoek kon komen. Het is voor een groot deel aan hem te danken, dat het gilde nu zo bloeit.

Maasland

O.L.Vr. Schuts Elshout

Op 1 april 1992 overleed Jan Klerks te Amsterdam op 43-jarige leeftijd. Jan was vanaf 1964 lid en schutter in hart en nieren. In zijn vrije uren ging hij jagen en trok hij met zijn vrienden naar Schotland de ruige natuur in. Daar heeft hij intens van genoten. Op 6 april werd hij met gilde-er op het parochiekerkhof begraven.

Jan Klerks

Gilde St. Antonius St. Sebastiaan Haaren

Staande deken Cees van de Wiel overleed op 2 juli 1992, op 85-jarige leeftijd. Ruim 60 jaar is hij lid geweest van "de schuts" die hij een warm hart toedroeg. Vanwege zijn vele verdiensten voor de Haarense gemeenschap (vele verenigingen heeft hij mee opgericht) was hij drager van de eremedaille in goud verbonden aan de Orde van Oranje Nassau.

Peelland

Sint-Lambertusgilde Someren-Eind

Op 3 juli overleed onverwacht gildebroeder Leo van Horne (63). Naast de verdiensten voor het gilde, heeft hij die ook gehad voor Someren-Eind. Iedereen die hem gekend heeft (en wie kende hem niet?), weet wat het voor Someren-Eind betekent afscheid te moeten nemen van zo'n gewaardeerde gildebroeder. Hij was drager van de zilveren eremedaille verbonden aan de Orde van Oranje Nassau.

Kwartier van Oirschot

Gilde St. Dionysius Tilburg

Op 25 februari overleed gildevendelier Huub van Erve (21). In zijn korte leven heeft Huub een hevige en ongelijke strijd moeten leveren. Op twaalfjarige leeftijd kreeg hij te horen dat hij een ongeneeslijke ziekte had. Vele malen koesterden hij en zijn familie de hoop dat alles toch nog ten goede zou keren. Het heeft echter niet zo mogen zijn. Huub heeft als vendelier tijdens zijn vendelgebed de strijd van St. Joris met de draak mogen symboliseren. Een strijd die steeds goed afliep. De strijd om zijn eigen leven heeft hij op moeten geven. Het gilde dankt Huub voor zijn inzet en wenst de familie veel sterkte.

Huub van Erve

Hendrik v.d. Heijden

Gilde St. Monulphus en Gondulphus Kneegsel

Plotseling overleed, toen hij op weg was naar de kerk, op 13 februari Hendrik van der Heijden (67). Hoewel bekend was dat hij een zwakke gezondheid had, kwam zijn overlijden toch nog onverwachts. Zolang zijn gezondheid het toeliet was hij present. Vooral de jaarlijkse feestdag en het kermis-geweerschieten sloeg hij nooit over.

Gilde St. Catharina Moergestel

"De beste weipalen zijn die van wilgenhout, want die groeien nog als ze er staan." Dat was een van de vele uitspraken van de op een na oudste gildebroeder Tinus van de Boogaart (79). Hij was een gildeman in hart en nieren, die met zijn rake en dikwijls humoristische uitlatingen wist te boeien; zelfs jonge mensen. Bij het zien van zijn foto zullen velen, vooral uit Kwartier van Oirschot, hem herkennen.

Tinus v.d. Boogaart

Janus Bruurs

Gilde Sint Sebastiaan Diessen

Gildebroeder Janus Bruurs (62) overleed op 28 juni. Gedurende dertig jaar was hij een trouw lid. Achttien jaar was hij hoofdman. Op 2 mei had hij deze functie nog overdragen en hij werd benoemd tot ere-hoofdman. Hij was een fijne en actieve gildebroeder. Vele jaren was hij lid van de kringcommissie schieten handboog op wip. Voor dit wapen was hij een groot voorvechter.

Kempenland

Sint-Annagilde Nederwetten

Gildebroeder Hein Rovers (54) overleed op 15 april. In de 23 jaar dat Hein gildebroeder was, was hij altijd present. Nooit werd vergeefs een beroep op hem gedaan. Met trots droeg hij het gildesilber. Hein was geen drukke prater. Wel was hij altijd goed gehumeurd, met een lach op zijn gezicht. Voor zichzelf vroeg hij niet veel. Zo is hij plotseling heengegaan, zonder iemand tot last te zijn. Hein was een goed gildebroeder, een fijne vriend.

Hein Rovers

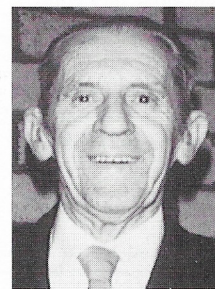
André Smets

Sint-Catharinagilde Valkenswaard

Op 12 mei werd afscheid genomen van André Smets (60), sinds 1976 trouw en toegewijd lid. Hij hield er niet van op de voorgrond te treden, maar liet waar nodig van zich horen. Hij was een man van weinig woorden, maar zijn aanwezigheid was, mede door zijn fijn gevoel voor humor, duidelijk. Een loyale gildebroeder, uit het goede hout gesneden.

Sint-Martinusgilde Tongelre

Op 2 augustus overleed plotseling gildekapitein Janus Vereijken (70). Hij werd in 1958 gildebroeder en was van 1960 tot 1965 Jonge Deken. Tot de kring-schietcommissie trad hij in 1962 toe. December 1965 werd hij Kapitein. Een functie die hij tot op heden met grote inzet vervulde. In november 1983 ontving hij het zilveren schild van verdienste van de kring. Voor zijn vele werk voor het gilde, de Tongelrese gemeenschap, de gehandicapten en minder bedeedden ontving hij november 1990 een koninklijke onderscheiding in zilver in de orde van Oranje Nassau. Tijdens zijn kapiteinschap heeft hij het gilde tot grote hoogte opgestuwd. Vooral vendeliers, tamboers en bazuinblazers kregen van hem grote

Janus Vereijken

aandacht. Janus stond voor iedereen klaar. Hulp voor zichzelf vroeg hij nooit. Dat was niet nodig. Door zijn heengaan is een markante persoon in het eigen gilde, maar ook ver daarbuiten, weggevallen.

Baronie en Markiezaat

Sint-Antoniusgilde Terheijden

Op 26 april j.l. overleed Frans van Oosterhout. Nog enkele weken en hij zou 82 jaar geworden zijn. Frans zal in herinnering blijven als een fijne gildebroeder. Hij was uit het echte gildehout gesneden, als zoon en kleinzoon van een gildebroeder, vond hij het een eer lid te mogen

zijn. Nee, geen passief lid. Wanneer er "wat te doen was", was Frans aanwezig. In zijn jonge jaren droeg hij plechtig het gildevaandel. Jammer genoeg ging dat stuk, zodat Frans de taak als vaandrig, kwijt raakte. Tot op het laatst was hij actief. In september 1991, hoewel zijn gezondheid minder werd, nam hij deel aan het jaarlijks koningschieten. Bijna 62 jaar was Frans lid. Bij zijn 50-jarig jubileum ontving hij de kringonderscheiding voor zijn verdiensten.

Sint-Bavogilde Rijsbergen

Op 22 maart overleed, na een korte ziekte, Kees Vermeeren op 64-jarige leeftijd. Hij was 26 jaar lid en stond altijd klaar om te helpen. Het gilde verliest in hem een fijne gildebroeder. Onder grote belangstelling werd hij op 25 maart met gilde-eer begraven.

Sint-Jansgilde Wernhout

Op 15 februari overleed, na een korte ziekte, Gerard Sloot, oud 39 jaar. Sinds 19 maart 1991 was hij gildebroeder. Op 19 februari hebben de gildebroeders hem, na een requiemmis, ten grave gedragen.

Dat zij allen mogen rusten in vrede. ■

KORT NIEUWS

Provinciale herdenking Brabantse gesneuvelden

De jaarlijkse herdenking op 4 mei vond zoals gebruikelijk plaats te Waalre, waar, na de herdenking in de Willibrorduskerk, in stille stoet werd opgetrokken, tussen de haag van gildebroeders uit de regio, naar het gedachtenismonument in het oude Willibrorduskerkje. Daar brachten vendeliërs de groet.

Schietsport informatieweekend

Op 13, 14 en 15 november 1992 wordt er voor alle sportschutters in de evenementenhal te Tiel een informatieweekend gehouden, waaraan de volgende exposantengroepen deelnemen:

- fabrikanten, importeurs en detaillisten uit binnen- en buitenland;
- informatiestands t.b.v. jacht- en schietsport;
- militariaverzamelaars;
- overigen m.b.t. schiet- en jachtsport.

Op vrijdag 13 november is de beurs alleen bestemd voor standhouders. Openingstijden voor het publiek:

14 nov. 10.00 - 18.00 uur;
15 nov. 10.00 - 17.00 uur.

Toegang uitsluitend met geldig lidmaatschapsbewijs van een schietsport-

vereniging, KNSA paspoort of geldig Wapenverlof (1 introducee per toegangsbevoegd). Informatie: 020-6127116.

Pausmis Den Haag

De jaarlijkse H. Mis van de pauselijke Nuntiatur vindt plaats op 25 oktober in de kerk van de H. Jacobus de Meerdere in Den Haag.

Zoals gebruikelijk zal deze mis per kringtoerbeurt worden opgeluisterd door een gilde. Dit jaar is de eer aan het Gilde Sint Antonius Abt, Nuland.

Correctie

In Oeffelt zijn niet de Nederlandse Kampioenschappen van de Federatie van Wipvogelschutters verschoten, maar de Kampioenschappen geweer-schieten van de Noordbrabantse Federatie van Schuttersgilden. (zie: Gildetrom jrg. 39 (1992), blz. 4)

Anjerfonds Noord-Brabant

Het Anjerfonds heeft het tweede kwartaal van 1992 aan twee gilden subsidies toegekend. Het Sint-Antoniusgilde uit Liempde kreeg een subsidie ten behoeve van uniformen en een altaar-tableau door kunstenaar De Laat. Aan het Sint-Servatiusgilde Lieshout werd een bijdrage in de kosten van nieuwe kleding toegezegd.

Belgische gilden in Istanbul

In april waren enkele afgevaardigden van de gilden uit Werchter, Wespelaar, Weerde, Dormaal, Zoutleeuw en Tongerlo enkele dagen in Istanbul. Allereerst stond een toeristisch bezoek aan deze stad op het programma. De gildeleden woonden een gebedsdienst in de Sint-Joriskathedraal bij, geleid door de patriarch. Hoogtepunt was de privéaudiëntie bij Patriarch Bartholomeus I. Werchterse witloof en Vlaamse asperges, chocolade en paaseieren werden als geschenken overhandigd. Voor een jeugdproject in Istanbul werd een som geld gegeven. De toespraken werden gehouden door de Werchterse hoofdman en de patriarch. De ontvangst verliep in een ontspannen sfeer, los van strak protocol; naar mensen maat gesneden. Als eerbetoon werd de vlaggegroet gebracht en liep Zijne al-Heiligheid over de Werchterse gildevlag. ■

De deputatie bij de Patriarch.

BIBLIOGRAFIE

Noordbrabantse schuttersgilden

C.P.J. Hoeckx en A. Hoogeveen-van Doorn, Het schuttersgilde en de schutterij van Huybergen, in: Den Iechtrekker (uitgave Heemkundige Kring Huybergen), jrg. 8 (1989) blz. 84-136.

Keunen R.B., Over ontbrekende jaartallen (Sint-Sebastiaangilde Eindhoven), in: 't Gruun buukske (Heemk. kr. Eindhoven) jrg. 19 (1990) blz. 131-133.

Dooremolen M.J.M., Spraken gildebroeders de waarheid? Het Cathalijneveld te Breugel, in: De Gildetrom jrg. 39 (1992) blz. 6-7.

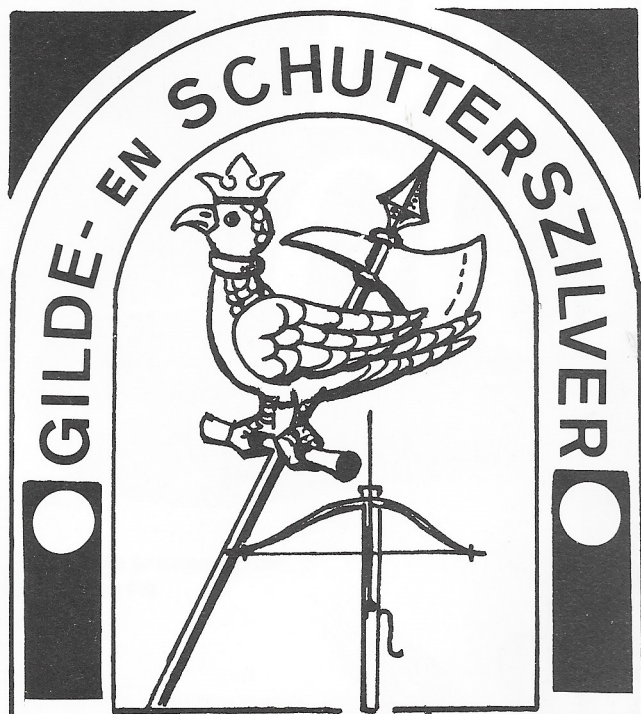
Verschueren Th., De gewezen koningshaam een vorstelijk geschenk, Sint-Catharinagilde Eindhoven-Stad, Brochure 6, 1992, 12 blz., ill.

Horst M., 't St. Joriske, speciale tentoonstellingsuitgave, Budel, 1992, 8 blz.

Oomen J.M., Koningszilver en andere gilde-uitrustingsstukken van het Sint-Jansgilde te Oerle, in: Campinia jrg. 22 (1992) nr. 85, blz. 59-76. (ill.)

Verschueren Th., Die scut van Endhoven roert de trom, een verzameling van berichten, artikelen en beschouwingen uit de media 1864-1991 betreffende het Sint-Catharinagilde Eindhoven-Stad, Eindhoven, 1991, uitgave van het Sint-Catharinagilde Eindhoven-Stad, A4, 322 blz., gebonden in slappe kaft, ill. Exemplaren te bestellen bij: Th. Verschueren, Kleine Berg 73, 5611 JT Eindhoven, kosten: f. 150,- exclusief eventuele porto. In dit gedegen werk wordt een overzicht gegeven van alle deelnamen aan feesten, gildegebeurtenissen en andere activiteiten, waardoor dit gilde middels dag- en weekbladen, periodieken en boeken in de publiciteit kwam. Daarnaast is een overzicht opgenomen van alle wereldlijke en geestelijke hoogwaardigheidsbekleders, die in de loop van de geschiedenis op een of andere manier met het gilde te maken hadden, alsmede een complete ledenlijst vanaf 1542.

N.N., Verslag 7e Gildecongres Hertogdom Brabant, Bergen op Zoom 20 april 1991, Uitgave secretariaat Noordbrabantse Federatie van Schuttersgilden, Eindhoven, 1992, 46 blz., A4, offsetdruk van getypte tekst, spiraalbinding, inhoudende de themazetting, de twee lezingen en de discussie betreffende het congres-thema: Tradities beleving en herbeleving, info: Wapendragerstraat 40, NL 5641 GT Eindhoven. ■

JUWELIERS - HORLOGES

Jan Andriessen

DORPSSTRAAT 54
5708 GJ HELMOND (STIPHOUT)
TEL. 04920 - 50792
FAX 04920 - 22269

**een zaak van
vertrouwen**

- premiebouw
- renovatie
- vrije sektor
- verbouwingen
- utiliteitsbouw
- onderhoud
- dealer: Unidek volumebouw

**AANNEMERSBEDRIJF
GEBR. HOUTEPEN B.V.**

ZANDSCHELSTRAAT 1-01 POSTBUS 165
5050 AD GOIRLE TELEFOON 013-34 90 32

PAULISSEN

GROND- WATER- EN WEGENBOUW

- Voor alle grondwerkzaamheden
- Verhuur moderne graafmachines
- Bronbemaling
- Sloopwerken en puinrecycling
- Zand- en grinthandel
- Tankservice (ook credit-card), car-wash

Nieuwkerksedijk 23, 5050 AB Goirle, 013-348484

Postbus 129 / p.o. Box 129

Hazestraat 52

5550 AC Valkenswaard, Nederland

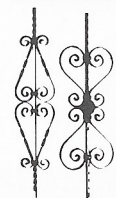
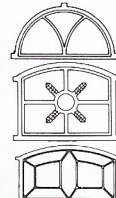
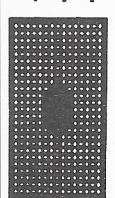
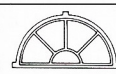
Telefoon 04902 - 19659

**RESTAURATIE-ATELIER
DE TIENDSCHUUR**

Reeds jaren ervaring met
archief- en textielconservering

Kapelaan Poellplein 1, 5046 GV Tilburg, telefoon 013 - 368355

**GERSJES GIETIJZEREN
RAMEN B.V.**

Berkdijk 13A,
5271 SR St.-Michielsgestel
Bedr. terr. Venkant
Tel. 04105 - 13471 Fax 16968

Zend mij informatie over: ☐ sierhekwerken
☐ smeedwerken
☐ gietwerken

Naam: _____

Adres: _____

Postcode: _____

Woonplaats: _____

Telefoon: _____

In gefrankeerde envelop zenden aan bovenstaand adres

**GILDE
UNIFORMEN**

EN
ONTWERPEN

OOK REPARATIES
EN VERANDERINGEN

BAVARIA
BIER